

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 29 ЧЕРВНЯ 1911. ЧИСЛО 26. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JUNE 29, 1911. No. 26.

НОВИНКИ.

¶ **Почтова щадниця в Майнерсвіл, Па.** З почтового уряду в Майнерсвіл, Па. дістаємо до оголошеня письмо, що з днем 19-го червня с. р. зістала на тамошній почті відчинена почтова щадниця. Про вагу почтових щадниць, як одиноко безпечних банків, у яких головно найбіднійша кляса населеня може складати свої, хочби найдрібнійші ощадности, писало ся в нашій часописи уже нераз. Днесь опять звертаємо увагу наших родимців з Майнерсвіл і околиці на почтову щадницю в їхнім місті, та горячо радимо їм, зірвати уже раз з усякими жидівськими та narodowym-и банкерами, яких чесність писана вилами на воді, та передати свої ощадности під опіку державі; хто-ж знова не спроміг ся до тепер на відложенє якогось цента, для такого являє ся тепер найгарнійша нагода, бо в почтовій щадници може складати почавши від найдрібнійших сум. Але не лиш особи старші, дорослі, але навіть діти можуть дістати свою власну книжочку на почті і з маленькости уже вчити ся ощадности. Близше і подрібнійше про постанови і права тутешних почтових щадниць напишемо в слідуючім числі, а покищо усіх тих, що схотілиб сейчас вложити свої гроші, відсилаємо до тамошного почтаря, який охотно уділить всякому найточнійших інформацій.

¶ **Віче в справі М. Січинського.** В Фоґелсвіл, Па. відбуло ся на дни 12 червня с. р. віче в справі Мирослава Січинського при участи адвигу народу. Головний реферат виголосив М. Шеремета, розказуючи обширно про роботу ґрафа Потоцького на галицькій Україні, про рільні страйки, Коропець, Ляцке, Черніхів. І за сї всї злочини, поповнені на нашім народі, встав местник, Мирослав Січинський, запротерений ворогами невинно в тюрму. По майже двогодинній бесіді присутні підписували петицію в справі увільненя Січинського з тюрми. Зібрано більше як 400 підписів. Кромі сего вічевики зложили 12 дол. 50 цнт. як дарунок для матери нашого героя. Предсідателем віча був Д. Єдинак, заст. предс. М. Вугрин, секретарем О. Вересюк, а орґанізатором М. Лоштин. Імена жертводавців подаємо на другому місци.

¶ **Коронація анґлійської королївської пари.** Пів години по 12-ій в полудне, дня 22-го червня с. р. гук гармат звістив Анґлійцям, що Ґеорґ V,, уже більше як рік пануючий анґлійський король, зістав урочисто помазаний на короля ,,з Божої ласки". День був незвичайно непривітний, дощ лив, наче з ведра. Мимо сего, вулиці Льондону, куди мав переходити коронаційний похід, були заповнені у щерть цікавими. 12.000 поліціянтів і 60.000 війська ужито до вдержуваня ладу і порядку. Точно о годині пів до 11-ої гук гармат звістив, що похід вирушив з королївської палати. Звільна йшов похід, який відчиняли в 14 ґальових повозах гості з пануючих домів. За ними слїдували члени анґлійської королївської родини, а опісля доперва король і королева, у пурпурових, середновічних строях. Весь похід прибув до старинної сьвятинї Вестмінстерської, прибраної і приукрашеної з невиданою до сих пор величавістю В лавках, уставлених амфітеатрально, заняло місце около 7000 сьвідків коронаційного акту, усї в старих, дорогоцінних строях. Межи капаючими від золота і дорогогих камінїв строями, відбивав представитель Злучених Держав, Геммонд, який явив ся у звичайнім візитовім одязї, як і пристало на заступника демократичної републики.

У церкві, по всяких середновічних вступах і церемонїях, засїла королївська пара на приготовлених стільцях, під пурпуровими бальдахимами. По відправленім богослуженю, архієпископ, звертаючи ся на всї чотири сторони сьвіта, проголосив, що король Ґеорґ безсумнївно став владільцем держави і завізвав присутних, зложити королеви приналежний поклін. На се залунав анґлійський гимн, що аж стїни храма задріжали. По короткій, виголошеній архієпископом проповіди поцїлував король біблїю і підписав, приреченє, що буде рядити краєм після прав і установ анґлійської церкви. Тодї опоясано його мечем, вложено на нього королївський плащ, подано золоте яблоко, перстень і скиптр, та архієпископ вложив на його голову корону. По сїм наступило укоронованє королевої. По скінченім акті задзвонили усї дзвони в Льондонї, загреміли гармати, а народ вибухнув шаленими криками радости, дуже мало лицюючими з вдачею холодних крамарів, якими суть Анґлійці. Похід, тепер у відворотнім порядку, рушив з поворотом до королївської палати, витаний усюди оваційно. Кололь і королева вийшли на балькон в своїй палатї в повнім коронаційнім уборі, чим збільшили восторг товпи до кульмінаційної точки. Вечером і цїлу ніч Льондон пишав ся у казочній ілюмінації.

Слїдуючого дня, с. є. 23-го червня відбула ся військова парада, у якій взяли участь король і королева. Похід, довгий півтора милї, складаючий ся з усїх анґлійських кольоній, своєю ріжнобарвністю та грою красок мундурів зістане незатертий нїколи в памяти усїх, що його бачили. З походу сего лишив ся один сьмішний епізод. Після традиций, які для Анґлійців суть найсьвятійшою річию, не вільно королеви в'їжджати до властивого міста ,,сіті", без попередного позволеня льорда-майора. І тепер він ждав на мнимій брамі, аби королеви дати дозвіл. З відкритою головою у середновічнім строю приступив до королївського воза і віддав йому меч, репрезентуючий власть над містом. При сїм радні повагом поклонили ся низенько, доторкаючи майже головами бруку. Се виглядало так комічно, що королева не могла повздержати ся ся від усьміху. Але найліпше мало доперва прийти. Після традиції іменно, льорд-майор мав тепер всїсти на коня і поїхати передом королївського повозу. Ся штука однак в виду його поважної будови тїла, ніяк не хотїла ся йому вдати. Сарака мучив ся довгий час і аж доперва мусїли покликати двох сильних поліціянтів, і ті вивіндували майора міста на кінський хребет. Вечером опять вулиці були чудово ілюміновані — однак нїхто не оглядав їх, бо дощ ляв наче з ведра.

¶ **Лист із під південного бігуна.** Копенгаґська Politiken оповіщує лист капітана Роальда Амундсена, провідника експедиції до південного бігуна. Лист висланий 9-го лютого с. р. з ,,великої ледяної барери" й приносить перші автентичні вісти про побут дослїдника південних полярних околиць. Амундсен описує насамперед, як намовив своїх товаришів під Мадерою до згоди на розширенє експедиції. Відтак описує подорож через екватор підчас дощевої пори. Лід подорожники побачили у-перве 1. січня, а 2-го січня перейшли полярне коло. У вечері 6. січня виїхав корабель ,,Фрам" на отверте море, 70 степ. полудн. ширини і 18 степ. зах. довжини від Ґрінїча. На морі не було особливих пригод. 14-го липня причалив корабель до берега, а подорожники опустили ся на сушу та розбили табор в 2 і пів милї від корабля. Табор складав ся з хати для людий і шатра для псів. Мертва досї околиця оживила ся, а табор подорожників творить серед неї найдальше висунену на південь людську оселю. При кінци листа Амундсен згадує про свої наміри на будуче, з котрих виходить, що він хоче перед настанем полярної ночи перейти ще 81 степень західної ширини.

¶ **Утеча з домовини.** ,,Русскіе Вѣдомости" подають вельми сензаційну подію: В однім із московських арештів сидів важний арештант Воінов. Перед кількома днями він був зник. При докладнім огляненю келиї не замічено найменших слїдів виломаня анї підкопу. Втік без слїду. Пізнійше доперва показало ся, що Воінов підчас звичайного проходу війшов до передпохоронної каплиці. До каплиці вели лише одні двері, а иншого виходу не було. Війшовши до каплиці, Воінов оглянув лежачого в трунї покійника, відтак війшов до труни, положив ся на трупі та прикрив ся саваном. Почали ся для нього хвилї страшного вижиданя. Лежачи у трунї без руху й придавлюючи віддих, Воінов чув голоси й розмови про себе, відтак усе втихло, пошукуваня збігця були без вислїду. Настала ніч. Воінов лежав у трунї з трупом близько 10 годин. Між 2. а 3. годиною над ранком Воінов вийшов з домовини, виповз з каплиці й неспостережений вийшов із подвіря. Але з таким трудом переведена утеча нінащо не придала ся йому, бо зловлено його, коли всїдав до поїзду.

Позір! Позір!

ВЕЛИКЕ

Всенародне Віче

відбуде ся

В РОЧЕСТЕР, Н. Й. ДНЯ 4. ЛИПНЯ 1911

о годинї 1-ій пополудни, в ,,Clinton Hall", 412 Clinton Ave. North, в справі підпису петиций за Мирославом Січинським.

Запрошує ся до чисельної участи на сїм вічу всїх Русинів місцевих і з околиць. Хтоб хотїв виголосити який реферат на сїм вічу, зволить ласкаво сейчас зголосити ся на адресу: V. Lucyshyn, 13 Gorhom Str., Rochester, N. Y.

За Комітет:

Яким Пригода, Іван Пастушин, Михайло Мелис, Василь Луцишин, Іван Іваськевич.

E106 Велике,

Всенародне Віче

в Ню Йорку.

в справі Мирослава Січинського і українського ,,Народного Дому" в Ню Йорку

:—: відбуде ся :—:

заходом Укр. Народного Комітету

в недїлю, дня 9-го липня 1911 р.

в Manhattan Lyceum Hall,

66—68 E. 4th Str. New York City.

Усїх інтересуючих ся живим, народним житєм запрошує ся до численної участи.

За Комітет:

Яків Корнат, предс., Ст. Чосник, кас., І. Матейко, секр.

ОБРУСИТЕЛЇ.

Новість із суспільного життя полїської країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

XII.

Із Вовчої волости доходили непотїшні вісти. До поліційного уряду прийшло письмо з написом „дуже важне”.

Таке саме письмо получив і предсїдатель зїзду мирових посередників Петро Іванович Лупинський. В письмі стояло так: „що кількох людий з волости осьмілили ся здоймити з волостного старшини ознаку його достоїньства, що замкнули волостний уряд і що не хотять слухати ніяких упімнень.” І дійсно так воно було, — а щоби пояснити сьмілий поступок тих людий, прошу читача вернути ся до знакомого вже йому села Соснівки.

Зараз по виборі Кулака на старшину тою ніби то більшостю голосів, в волости зайшла ще друга важна переміна: на місце іменованого „паном маршалком” Лупинського, посередником в волость призначили Михайла Івановича Гвоздика. Михайло Іванович приїхав до західного краю з постановою збогатити ся. Мужик, пан чи жид — для него було то все одно, заходила лише тота ріжниця, що з мужиком він менше панькав ся. Тупа голова і простак з натури, не мав найменшого понятя о нічім, лише одну науку зрозумів добре, а то — підсунутись зручно до кого йому треба, і робити так, щоб його простацька лесть приймала ся за українську щирість, а дика розпуста за широкість руської натури. Гвоздик ішов до своеї цїли просто, немов той віл, що уперто товче лобом о стїну. Він був бідний однодворець з Чернигівської ґубернії; не можучи укінчити другої кляси ґімназіяльної, постановив собі — поправити свої особисті інтереси, і попровадив дїла в Вовчій волости так, що сам Сидір Тарасович лиш руками розводив, дивуючись його хитрости. Мужика привалила подвійна паньщина: його обложили додатками не лише на користь невиданого нїколи князя, але і на користь посередника, старшини і посесора. Михайло Іванович був невмолимий в своїм поступованю, і за найменшу скаргу так міцно вмів досолити людям, що відбив у них всяку охоту до скарженя. Скаржили ся, розуміесь, на Кулака, але що старшина з посередником тягли одну руку, витискаючи з людий послїдні соки, то розуміє ся само собою, що скаржущі діставали по двайцять до шістьдесять різок без всякого суду. Мужики ще раз пересьвідчили ся, що на Кулака скаржитись не вільно. Коли не вільно скаржити ся, то вільно иншого способу шукати, — урадили і нагадали при тім горопаху Гаврила Щовкуна. На той час підвернув ся, як на гріх, такий випадок: в волости пробував син заштатного*) діякона, Лука Скудельник, такий самий заштатний учитель якоїсь неістнуючої школи. Зразу був він найсердечнїйший приятель Гвоздика, з одного корінечка зїлечко, тілько без тої рабіятської натури, яку мав чернигівський однодворець; вони разом пили, разом гуляли, разом розпусту провадили. Все йшло як найлїпше, аж нараз зайшла між приятелями велика ненависть; старшина образив за щось заштатного учителя, а учитель поскаржив ся на него Гвоздикови. То було по якійсь славній пиятиці, і Гвоздик був дуже в неласкавім настрою, тож не тілько що не укарав старшину, але ще і пообіцяв учителеви, що каже випарити його в стайні, анї крихти не вважаючи на його духовне походжене. Розуміє ся, що по такій приключці, „приязнь” не могла вже утримати ся, і двічі покривджений попович побожив ся відомстити і Кулакови і Гвоздикови.

— Ви, люди, що тепер будете робити? — сказав він, скликавши вечером до своеї хати знакомих нам братів Бичкових, Пилипа Тилипута, Степана Черкаса, Івана Хмелївського, Петра Підгірного і молодого господаря Василя Крюка з сусідного села. — Що будете робити? адже до уряду письмо прийшло за про Кулака.

*) Заштатний, сказатиб по нашому: надчисловий, н. пр. урядник, котрий не має уряду. Піп без парохії, учитель без школи.

— Яке письмо? — запитав ся Черкас.

— Правдиве урядове письмо з печаткою. Хиба-ж ви не чули? ніби здивував ся Скудельник.

— А відки нам чути? Якби за податки які, то зараз би сказали, — похитав сивою головою Петро Підгірний.

— Коби то за податки, а то ще гірше! — зітхнув учитель, силуючись розбудити цікавість слухачів.

— Та говори-ж бо на розум, не тягни! — сказав сердито Іван Хмелївський.

— Ой ґазди мої любі, дуже менї вас жаль! А не побіг би котрий із вас по кварту горівки? Бігме Боже, всї кости мов переломані.

— Та як тепер по ночи бігати за горівкою! от чого забаг!.. Розказуй, що там за письмо! Завтра принесемо, не пропаде, не бій ся...

— Най буде й завтра, лише не забудьте! А дїло, бачите, таке, що скоро Кулак — щоб його дїдьки вхопили! — дослужить старшиною третий речинець, так стоїть у письмі, то зроблять його тогди дворянином, дадуть йому великий ордер, а тогди вже фіть-фіть! засвистав Скудельник. Тогди вже бувай здоров!... І до виборів не допустять, бо його на віки старшиною затвердять.

— Якже то може бути? — запитали в один голос здивовані мужики. — Яким способом?

— Таким способом, що скоро затвердять його старшиною, то вже тогди його право, значить ся — уже до кінця, до самої смерти. Тогди вам прийдесь лише терпіти, а йому з вашої дурноти богатїти.

— Та якже то? гей, бійте ся Бога!

— Ви все своє: та як то, та як то? Кажу вам: письмо прийшло, ну?

Від такої відомости мужики і руки опустили... То була, розуміє ся, брехня. Пяний Скудельник ляпнув, що на язик навернуло ся; але хибаж люди були в станї розібрати чи то правда? Вони знали, що Лука Михайлович чоловік письменний, що ріжні книжки може читати, ходить у сурдутї, курить циґара, на крилосї сьпіває, а у посередника перший гість. Він би не знав таку важну річ? І повірили йому цілком, а Скудельник, вигадавши таку брехню, постановив підтримувати її для своеї цїли.

— Деж ви, Михайловичу, тото письмо читали?

— Де читав? Таже в канцелярії. Михайло Іванович сам показував.

— Може то ще так лише? — сказав несьміло Степан Черкас.

— А бодай вас! — помахав головою Скудельник. — Шкода вас, щосте війтом а не знаете, що такі письма так собі не пишуть ся!

І він встав з лави, даючи тим пізнати, що з такими людьми пусто слів тратити не варто. Штука удала ся, і мужики вхопили ся за Скудельника, шукаючи в нім хоть якого-такого ратунку від нової напасти.

— То таки, люди добрі, є в тім щось, Лука Михайлович відай не жартує, — сказав Хмелївський. — Менї оногда жид розказував, що Кулак нову сукману справив собі, далеко, каже, довшу ніж дотепер носив.

— Нову сукману? — то зже певно не без причини.

— Певно, що не без причини, — доповів Василь Крюк.

— Отже видите, куда то їде! — сказав Скудельник, рад із несподїваного обороту річи.

— То якже ти гадаеш, Михайловичу, що нам тепер робити?...

— А щож я маю за вас гадати? Робіть собі як хочете... От дядько Гаврило за вас гадав, та й вийшов добре.

— А він, люди добрі, чути не попускає свого, — перебиваючи Скудельника, сказав Черкас. — Ярема розповідав, що він все по судах, та по панах ходить... В Петербурзї, каже, самому найбільшому ґенералови просьбу подавав...

— Ну, а що йому ґенерал сказав? — запитали мужики, чуючи свою провину супроти Гаврила.

— Та нічого, вислухав. Вислухав, та й каже: виджу, каже, що тебе покривдили за правду, але помогти тобі не можу, бо, каже, такого права нема, аби то, що вже зроблено, переіначити можна. — А якже то може бути, ваше ґрафське сіятельство? — питає-ді Гаврило. А ґенерал лиш рукою махнув і пішов геть. Відтак прийшло письмо сюда, таке, абі відси їм дати відпис, чи то правда, що говорив Гаврило. А Курочка взяв тай відписав, що все таки правда була, але що чоловік той не при своїм розумі і що се ніби з горівки таке на него зайшло.

— Он яке! А бий тебе сила Божа, ти брехуне! — скрикнув Хмелївський.

— От видите, що то значить вам радити! Як вам радити, коли ви нічого не розумієте — зачав Скудельник. — Де ваш розум до того!

— Та розум можеб і найшов ся, коли тут і з розумом нічого не вдієш, — сказав Петро Підгірний і глубоко зітхнув. От ти зазвав нас і розповідаєш, але що ти за чоловік: ворог ти нам, чи ні? запитав він остро і приступив до Скудельника. — Коли не ворог, то ти повинен показати нам дорогу, бо ти більше знаеш від нас, ми люди темні, невчені, нас може хто будь одурити і скривдити...

В голосї старого чоловіка пробивав ся так глубокий смуток, що й самому Скудельникови зробило ся сумно, але він зараз переміг себе.

— А що я вам маю дорогу показувати? Я сказав вам, що скоро Кулак дослужить свій речинець, то його запишуть у дворяни, а тогди вже від него не відкупитесь...

Мужики переглянули ся, не знаючи, що й говорити далї: щож їм тут робити, коли дїло без них уже зроблене?

— Отже коли у вас розум є, то ви повинні знати, що тепер робити. Ідїть в ґубернію, можете скаргу написати, — сказав Скудельник, і ніби знехотя, припімнув ще обіцяну на завтра горівку. Люди, один за другим порозходили ся, побалакали ще дорогою, а на другий день постановили написати просьбу, і не подавати на руки посередника, але понести самим в ґубернію. То була річ трудна і дуже небезпечна, бо Гвоздик в своїй волости не давав нікому відпустки, і хто важив ся видалитись із села без його відомости, той був караний дуже остро, як дезертир у війську; але мужики порішили: хоч жити хоч умирати, і кинули льоси, кому йти в дорогу. Льос упав на молодшого Бичкова і на Степана Черкаса. Бичкова приймив ся заступити старший його брат Сидір, а над Черкаса — чоловіка бувалого і обізнаного з правом, годї було й найти лїпшого. Дорога була далека, кілька сот верстов, час найприкрійшої роботи; але у цїли вказувала ся надія змінити і поліпшити свое положене, — отже-ж наші селяни жваво ішли наперед з кавалком хлїба в торбині і з просьбою за пазухою. Вийшовши з Соснівки, де цїлу справу держано в найбільшій тайнї, осьмого дня станули відважні депутати в призначенім місци, де швидко допущено їх перед лице його превосходительства. Старий, але ще кріпкий собою статський ґенерал Михайло Дмитрієвич Столяров зволив вселаскавійше вислухати їх, усьміхаючись з дивної мужицької бесїди.

— Quel jargon! — обернув ся він до Степана Петровича Овсянського.

— Impayable! — відповів той, нічого не чуючи з розмови, бо думав о новій акторці, котрій наміряв післати хороший букет.

Люди розповіли всьо. Вони гадали, що цїла їх міссія залежить на тім, щоби правдиво розповісти все, що у них діє ся, і чекати поради. На потверджене своїх слів подали скаргу писану. Скаргу ту писав Скудельник як йому диктували мужики: вона зачинала ся словами: „Ми живучі серед лїсів”... По пунктам виложені були слїдуючі кривди. Жителї Вовчої волости направляли десяти-верстову дорогу безплатно і доперва сего року довідали ся від одного чоловіка, що можуть дістати кілька тисяч рублїв, єсли приймуть ся направляти тоту саму дорогу на слїдуючі три роки. Податки всякі, які потягають з людий, нїколи не записують ся до податкових книжок, навіть і книжок тих люди в своїх руках не мають, хоч поплатили за книжки по 50 коп. Податок беруть і з тих душ, котрі ще не втягнені до ревізії, від двох лїт віку, без найменшого обрахунку. Котрогось там року, на розпоряджене старшини, люди заплатили посесорови по пять рублїв з кождої хати за якийсь досип до шпихлїра, з котрого розтратив збіже попередний посесор. Гроші за утримане шинків, старшина бере сам і дїває не знати куди, а напої продають жиди цїлком не після громадських установ, бо громада не має ніякого уділу в тім а старшина з писарем прибивають самі печатки за неписьменних війтів. Отже виходить так, що ніби всї ухвали потверджують ся за згодою громади, тимчасом анї громади, анї війти о тім нічого не знають, так як стало ся з засудом Щовкуна. Хотяй людям надїлено ґрунту достаточно, але ґрунти ті так далеко від села і розкинені в таких дрібних парцелях, що селяни не мають нїгде вільних вигонів, і скоро худобина зайде на посесорське поле, то кажуть платити велику кару. Окрім того між громадським лугом а селом лежить кавалок пустої землї, котра була отаксована при подїлї і потому перейшла на власність дїдича. Кавалок той пустий, лежав цїлком без ужитку, аж доки посесорови, жидови Цапликови, не прийшло до голови потягнути з него зиски. Цаплик без клопоту дістав той кавалок в посесію, і за вигін худоби на громадський луг казав платити собі від штуки, хоч в патентї стоїть, що громада має право користувати ся тим вигоном безплатно; а старшина накладає кару на кождого, хто не хоче платити жидови гроший. Также з великою кривдою випала для громади ухвала яку затвердив старшина з тим самим Цапликом, аби громада утримувала при волостнім урядї одну пару постійних коний. Після тої ухвали кождий господар має платити жидови Цапликови по кілька рублїв за утримане коний, тимчасом жидівські конї везуть лиш на десять верстов віддеглости, а в дальшу дорогу мусять люди давати конї з села. Хотяй податок той і так був за високий, то вони підвисшили його ще більше, бо Цаплик зажадав, щоби йому платили не грішми, але денним відробком, і люди мусїли корчувати йому лїси за таку плату, яку сам дав. На тих, що не хотїли пристати на таку угоду, накладав старшина грошеві кари. І коли господар Хома Круглий відважив ся сказати, що не буде робити паньщини на жида, скоро вже сам цар освободив їх від паньщини, то за те старшина, дав йому наперед трийцять різок, потому двайцять буків, а нарештї казав приставити його до свого дому, і там бив кілько душа забагла; відтак як той чоловік заскаржив його за те, він оправдав ся тим, що не мав часу рахувати буків.

Не знаю, чи була тота скарга сьмішна, але Степан Петрович Овсянський, attaché при особі його превосходительства, розповідаючи в касинї при картах о тій авдієнції, сьміючись назвав її chef d'oeuvre-ом безглуздя.

— Зачинала сь вона на спосіб циганської пісні, — розповідав він предсїдателеви казенної палати Ля-Петрі, великому приятелеви Гвоздика: „ми, живучі серед лїсів і поля дрімучого”... Pardon! я помилив ся; „лїсів дрімучих” поправив ся він, сьміючись з власного дотепу, — і так ішла аж до кінця в тім музикальнім тонї. Сам Михайло Дмитрієвич усьміхнув ся, як передавав менї той славний документ.

Степан Петрович був загально знаний з свого дотепу. Він був мужчина перворядно сальоновий. Коло него зібрав ся зараз кружок слухачів, таких самих пустих і зарозумілих як він.

— Але якже, питаю ся вас, je vous demande un peu, якже такий милий чоловік як Гвоздик може витримати з такими дикунами? — сказав предсїдатель, прижмурюючи ліве око і поправляючи бранзолєтку, котру носив на памятку якогось сумного випадку. — На правду, ті панове посередники роблять з себе великі жертви!

— Але ви послухайте, як вони про самого Гвоздика розповідали, — говорив далї Степан Петрович, рад з касинової авдиторії — то потїха! Набив їх хтось там, чи щось такого, я вже докладно не знаю... доста, що вони пішли до Гвоздика скаржити ся. Прийшли, кажуть, перехрестили ся і просять, аби їх пустити. Чекали довго. Раз сказано їм — відпочиває; другий раз — пса чеше; третий раз — песика вчить. Видимо, кажуть, що панською роботою занятий.

(Дальше буде).

Бороніть імміґрантів!

Вже в попереднім числі нашої часописи просили ми наших людий, підписувати і висилати готові петиції проти надужить еміґраційного комісаря на Еліс Айленд, Віліямса. Сей Віліямс поводить ся з прибуваючими сюди імміґрантами так безпардонно і безцеремонно, що самі Американці обурюють ся на него за його „сдел-ки“. Не даром же назвали вони Віліямса „царем на Еліс Айленд“, а його самовільні розпорядки — „указами“. Пан Віліямс покликуєть ся завсігди на якісь закони, а в дійсности робить те, що йому захочеть ся. Чейже нема нігде такого закону, який не позваляв би впустити на американську землю американського сітізена! А „цар на Еліс Айленд“ допустив ся і такого безправства, бо не хотів одного разу випустити з „еміґраційної клітки“ родовитого Американця, що якийсь час перебував за границею! Хотів його конечно „відшупасувати“ назад до Европи і тілько на виразьний розказ з Вашінґтону увільнив американського горожанина зі своїх „царських“ рук. Представте собі тепер, що сей „гуманний“ комісар виробляє з чужосторонними імміґрантами! Кождий чоловік, що не затратив ще в собі почутя людськости і милосердія, мусить обурити ся на всі ті щоденні безправства, яких допускаєть ся п. Віліямс супроти прибуваючих в Америку імміґрантів, і тому всі поступові і справедливі люди розпочали акцію, щоби в діловодство еміґраційного комісаря вглянув сам Конґрес і наказав його, руководити ся не тілько людськими, але й Божими законами... І от один поступовий посол, д. Sulzer вніс в тій справі в Палаті Послів у Вашінґтоні відповідну резолюцію, в якій домагаєть ся, щоб Конґрес поручив Імміґраційній Комісії розслідити теперішні відносини в нюйорськім і в инших американських портах.

Ся резолюція (ч. 166) прийде напевно під обради Конґресу, а її доля залежить від того, як поставлять ся до неї поодинокі конґресмени. Природна річ, що коли сі конґресмени дістануть тисячі петиций від своїх виборців, які домагати ся будуть від своїх заступників голосованя за тою резолюцією, то вона перейде, а як виборці махнуть байдужно рукою, то і їх заступники не мати муть чого боятн ся...

Відповідну петицію в справі тої резолюції помістили ми вже в друге на 11-ій стороні нашої часописи. Помістимо її ще й в кількох дальших числах „Свободи“, але настаємо усильно на наших читачів, щоб вони доконче сю петицію підписали і вислали почтою на імя конґресмена зі свого виборчого дистрикту. Написати в горі імя і назвиско свого посла, а в долині помістити свою адресу — се чейже не така велика праця, а два центи на почтову марку стати прецінь кождого чоловіка!...

Маємо надію, що тою справою займуть ся всі наші сьвідомі громадяни, бо се для нас був би великий сором, як би ми полишили оборону наших імміґрантів чужинцям, а самі не зробили для бідних, мальтретованих п. Віліямсом людий, нічого.

Підписуйте-ж, родимці, сі петиції і других до сего доброго діла заохочуйте!

СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ІМЕНИ Т. ШЕВЧЕНКА.

Оголошено в числі 14-ім . .	$81.33
А. Шаршонь, гол. кас. Р. Н. С.	$ 1.00
Загальна квота . .	$82.33

ДОПИСИ.

З Wilkes Barre, Pa.

І заграли сумно дзвони,
Душу сьвяті взяли;
Тіло в землю поховали,
Діла ся остали.

І знов виросла на нашім цвинтарі одна могила більше, знов покотили ся рясні, грубі сльози по лици родини, сусідів і знакомих; і знов упав жертвою капіталізму оден з найліпших членів нашої парохії, бл. п. Филимон Дзюбак, осиротивши жену і шестеро дрібних діточок.

Бл. п. Филимон Дзюбак, котрий закінчив туземне житє наглою і несподіваною смертию дня 17. червня, походив з села Ляцке, повіт Добромиль, Галичина. Перед десяти літами приїхав до Америки і цілий час побуту в Америці працював в майнах а заробляв на удержанє своєї численної родини. Критичного дня пішов до роботи, але звідтам не вернув вже живий. Нещастє скоїло ся (як оповідають) так: Коли бл. п. Филимон розстрілював угле, запалив „скрипс“ і не вимовив навіть „фаєр“, бо порох запалив ся і вистрілив, а розстрілене камінє і угле посипалось на него, убиваючи його на місци.

Покійний Филимон, хотяй не посідав висшої науки, належав до людий розумних, щирих і добрих. Він належав до тих сьвідомих наших парохіян, котрі, пізнавши, що в парохії угорських Русинів не для них місце, старали ся всіми силами з'орґанізувати свою власну парохію для галицьких Русинів. По з'орґанізованю парохії був небіщик вибраний тростісом і куратором, котрий то уряд сповняв аж до смерти. Бл. п. Филимон належав також до Братства сьв. Івана Хрестителя, відділ 223 Р. Н. Союза, як також і до Тов. Марка Каганця, відділ 35. „нового Р. Н. Союза“.

Коли я обняв посаду дяко-учителя в Wilkes Barre, Pa. і хотів заложити хор, показало ся се на разі майже неможливе, а то тому, що парохія розкинена по всіх частях міста як і дооколичних плейсах. Але і ту прийшов мені в поміч бл. п. Филимон. Поаґітував трохи межи молодіжью, зібрав трохи сьпіваків, таки на своїм „плейсї“, припровадив свої діти, а і сам з великою охотою учащав на пробі сьпіву, не жалуючи ні часу, ні труду, ні центів на стріткари. Тож мушу признати, що бл. п. Филимон належав до людий, яких рідко мож найти межи нашими Русинами в Америці. Не дивниця отже, що кождий, хто знав покійного, почувши про його наглу смерть, не міг встримати ся від сліз, а то тому, бо в покійнім стратив одного зі своїх щирих приятелів.

Похорон відбув ся дня 19. червня о год. 2·30 по пол. Церемонії похоронних довершили: о. М. Кузів, місцевий парох і о. І. Кузів, парох з Olyphant, Pa., бувший орґанізатор і перший парох нашої парохії.

В похороні взяли участь: Братство сьв. Івана Хрестителя з Port Bowkley, Pa., Товариство ім. Марка Каганця з Wilkes Barre, Pa., поодинокі члени Братства сьв. Николая і Братства сьв. Василія Вел., а також прибуло на похорон богато Словаків, Поляків, угорських Русинів і инших, котрі знали бл. п. Филимона. Домовину несли члени Братства сьв. Івана, а члени Тов. Марка Каганця несли вінець з написию: „Дорогому Товаришу в незабуту память, від товаришів відділу 35 Р. Н. Союза“. Зворушуючу проповідь над домовиною покійного виголосив о. Ілія Кузів з Olyphant, Pa. серед великого плачу родини і знакомих. Він порушив всі прикмети покійного, порівнав його з Марком Каганцем, через котрого смерть стратила громада найліпшого провідника, а так само потеряла тепер парохія Вілкесберська через несподівану смерть бл. п. Филимона. О. проповідник закінчив свою промову ось тими словами: „Я тебе знав яко доброго Русина, я тебе знав яко доброго мужа і батька родини, я тебе знав яко доброго сусіда, я тебе знав яко доброго приятеля, я тебе знав яко доброго і щирого парохіянина. Тож прощай! а земля, хоть чужа, най ти буде легка, а память вічна“.

Відтак сумний похоронний похід удав ся до церкви сьв. Петра і Павла в Wilkes Barre, Pa., де слідували дальші церемонії похоронні, а відтак около шестої години похід прибув на цвинтар і ту віддалисьмо тіло покійного Матери-Землиці.

Ту в послідне залунало тричі „Господи помилуй“ і „Вічная память“ і посипалась сіра земля на домовину покійного... І розпращалисьмо ся з тілом бл. п. Филимона. Розпращалисьмо ся з тілом, бо дух його зістав межи нами, а діла його не повинні піти і не підуть в непамять. Тож прощай, бл. п. Филимоне! Ти вже стоїш на суді перед престолом Всевишнього. Тож упроси у Него, щоби потішив твою засмучену родину, а тебе приймив там, де нема більше клопотів і болю, но де є житє спокійне і вічне.

Михайло Біланський.

З New York, N. Y.

Заходом аматорського кружка при читальні ім. Шевченка відограно дня 17-го червня 1911 р. „Дай серцю волю — заведе в неволю“, драму з житя народного.

Ідучи на се представленє, чувєм ся немало стревоженим, чи зможуть сї, так молоді і ніколи майже ще не виступаючі на сцені сили, сю одну з ліпших драм Кропивницького, виконати. Трівога однак моя скоро розвіялась під впливом чарівного українського слова та рідної пісні.

Аматори виходили і сходили зі сцени, як би на ній вирослі артисти, не опізнюючись, ні не попадаючи в жадну банальність.

Визначились передовсім п-на Татаринська яко амантка, та п-на Шевчинська яко бабка Одарки. В жартах оказалась незрівнаною п-на Дубівна в роли Марусї, а правдивим типом бурлаки оказавсь п. Гунькак в роли бездомного сироти, Івана. Слабше заступлено ролю Одарченого аманта Семена, в котрого брак руху і сьмілости видно було через ціле представленє.

Впрочім всі инші помениші ролї були зовсім добре обсаджені.

По представленю відбув ся баль, на котрім забавлялись гості весело аж до рана.

На адресу наших аранжерів балю можна би їм звернути увагу, щоби вже раз на все постарали ся викорінити курене папіросів та стоянє в капелюхах на гали. Крайна вже пора бути і нам людьми.

Не потрібно тут при тім ні муки ні науки, а вдоволенє з представленя та балю було би більше та і поважанє чужих до нас в міру нашої культури чимраз більше би зростало.

Гість.

З Syracuse, N. Y.

Якось в 24-ім числі „Свободи“ вичитав я, що на дни 17-го с. м. устроює в Сиракюз товариство „Боян“ аматорське представленє і баль. Не надумуючи ся довго, порішив я піти, тим більше, що се була велика новість у нашім куті. Баль почав ся о 3-ій годині по полудни. На салі людий не богато, так, що се почало мене вже непокоїти. Однак і не оглянув ся, як стало сходити ся що ні хвилина більше і більше людий; коло 6-ої години саля була вже заповнена по береги. Нараз залунали оклики: „Січ іде“. Дійсно, бачу як середину вулиці машерує товариство „Січ“ з Оборн. Хлопці і дівчата, усї з лентами, рівним кроком, під звуки маршу, що його заграла музика, входять на салю. Роздають ся короткі слова руської команди, і „Січ“, наче дійсна, колишня, козацька січ, виконує вправно обороти. Глядячи на тих наших завзятих Січовиків, я хоть старий, мало не заплакав з утїхи. Не пропаде наш народ на чужині, коли видає в поміж себе таку молодіж, що так гарно вміє шанувати память своєї сьвітлої минувшини! Честь за се „Січ“ з Оборн!

Ґазда балю привитав прибувших Січовиків короткою промовою, а „Боян“ відсьпівав наш народний гимн, „Ще не вмерла Україна.

По 8-ій годині прибуло ще і друге товариство на баль, бр. сьв. Володимира; всі члени явили ся в дуже гарних, братських уніформах і їх рівнож витано не менче сердечно. Немило тілько вражало кождого, що їхній „капітан“ чомусь то командував по — німецьки. Се попросту встид для руського братства! Здаєть ся, що Німці ніколи не відважили-б ся на своїм бали, у своїм народнім товаристві, вводити, приміром, хінську команду. Самі хиба виставили-б себе тим на посьміховиско, та на імя якихсь „несповна розуму.“ А чому тілько у нас щось чуже має бути гарнійше і ліпше від свого рідного? Встид і ганьба!

Около години пів до девятої почало ся представленє. Грали штуку „Арендар“. Аматори, завдяки заходам дяко-учителя, В. Шамайди та д. І. Шеремети вивязали ся із своїх задач блискучо. Здаєть ся, навіть і професіональні актори не повстидали-б ся такої гри. Опісля вельми удачно декламувало троє дївчат, а на закінченє хор „Боян“ відсьпівав 8 українських пісень. Народ був представленєм незвичайно одушевлений, і мені приходить ся лиш поґратулювати товариству „Боян“ за зготовленє такого чудового вечера.

Я хоть старий, і вже богато сьвіта видав, мушу признати, що такої примірної, гарної та пожиточної забави, як отся, не приходило ся мені часто стрічати. Честь Вам за се! Нехай Ваше товариство розвиває ся дальше так гарно, та як найчастійше втїшає нас подібними забавами. А я є певний, що тоді ми не будемо по заду, але на самім переді на дорозі до поступу і свободи.

Гість.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руского народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців ... $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Український Народний Дім в Ню Йорку.

Що се має бути за інституція, сей український Народний Дім в Ню Йорку? Чи се буде яке бізнесове товариство, обчислене на зиски поодиноких уділовців? Хто буде власником сего Народного Дому і кому, та яким цілям має він служити?

Народний Дім в Ню Йорку — се буде будинок, якого безпосередними властителями будуть нюйорські Русини-Українці, а посередним власником — ціла американська Русь-Україна. В тім будинку має бути кілька більших і менших саль та кімнат. В одній, найбільшій салї будуть відбувати ся усякі представленя, вечерки, концерти, балї, віча і т. п. народні збори та забави. Другі, менші кімнати служити-муть місцевим Русинам на всілякі мітінґи, сходини, засіданя, обради і т. и. Осібна кімната (або й дві) буде призначена на читальню, осібна на бібліотеку, осібна на школу для дітий і старших, осібна на товариське касино.

Таке пристановище для нюйорських Русинів необхідно потрібне, бо без своєї власної хати вони не можуть нїяким чином поступати наперед, а тимсамим не спроможні розвинути своїх природних сил і показати сьвітови своїх спосібностий. Чехи, котрих в Ню Йорку мало що більше ніж Русинів, мають в тім місті аж три свої Народні Доми, а наші Русини тиняють ся по чужих закутинах і напихають своїми грішми кишеві чужинців. Так вже дальше не буде! Наші нюйорські братя прийшли до голови по розум і постановили купити або побудувати свій власний дім, свою власну хату на свої власні потреби.

Запитаєте певно, звідки вони возьмуть гроший на сей будинок?... Звідки? — з кишені! Деякі місцеві руські товариства зложили вже на сю ціль по кількадесять, а деякі навіть по кількасот долярів. Всї нюйорські товариства злучили ся в один національний союз і урадили прийти в посідане власного будинку в як найкоротшім часї. Дадуть гроші зі своїх братських кас, наложать на своїх членів поголовний народний податок, будуть давати на призбиране фондів всілякі забави, колектувати-муть по домах, відкличуть ся о поміч до цілої американської Руси і так, згодом, при добрій волї і постійности дійдуть швидко до задуманої мети.

Ми певні, що коли нюйорський комітет „Народного Дому“ зверне ся до нашого загалу з просьбою о матеріяльну поміч, наші добрі і щирі людиска поспішать з відповідною грошевою підмогою, бо хто що дасть — дасть не чужому, а свому-ж таки братови.

Дотеперішний перебіг процесу проти 101 українських студентів у Львові.

На суботнїшній розправі, д. 2. мая переслухано по Ом. Ривюку як сьвідка, Олексу Бордуна, родом із Снятина, літ 24, гр. кат., студ. прав. Прокуратор противив ся заприсяженю того сьвідка з тих самих горрендальних причин, як і при попереднім сьвідку О. Ривюку. Те, що сей сьвідок не попав між інтернованих, се „zbieg okoliczności“. Обор. д-р Голубович покликав ся у відповідь на се на попередну ухвалу трибуналу що до заприсяженя сьвідка Ривюка і вніс на заприсяжене. І тому ми з тих самих зглядів, що і до попереднього сьвідка, подаємо його переслухане в дословнім передруку.

По заприсяженю зізнавав сьвідок, що бачив Охримовича, як підчас стріляня стояв на углї бічного і головн. коридора. Бачив якогось студента, котрий держав в руці револьвер, а обж. Охримович надійшов тоді і відібрав йому оруже, вирвавши його з рук. Тоді сам стрілив кілька разів з того револьвера, скісно до гори.

Обор. д-р Голубович ставить тепер анальоґічне внесенє, аби допустити того сьвідка на ті самі обставини, що і попередний сьвідок — що Поляки перші кидали полїнами і також стріляли, а навіть стріли впали наперед з їх сторони. Прокуратор лишає порішене сего трибуналови, який допускає сьвідка на перебіг подій.

До Львова приїхав сьвідок в половині червня. Віче мало бути в Соколї. Про комітет не знав нїчого. На університет прийшов перед 8-ою і ходив по коридорах цїлий час віча. Коли був на головнім коридорі, бачив як гурт людий (з 15 осіб) зразу нараджував ся, а опісля ставставити барикаду коло I. салї. До якогось медика Жида сказали будуючі: „Precz, hajdamaka!“ Коли вічевики стали наближати ся до барикади, сьвідок сказав свому товаришеви: „вийдім“, але се вже було неможливе. Секр. Йордана собі не пригадує. Товпа стала бити палицями о лавки й розсувати барикаду, а Поляки стали кидати полїнами і взагалї почала ся бійка, підчас котрої розсунено барикаду.

Сьвідок був тоді коло самої барикади — за нею було до 30 Поляків. Хотів вернути ся, але по дорозі зарав почув за собою стріли, котрі рішучо впали з перед барикад, з польської позиції.

Тоді він побіг, спинивши ся коло другої салї. Наступило хвилеве успокоєнє. Оглянув ся — за ним могло бути 5—6 українських студентів. Барикади вже не було. З польської сторони було також менше осіб. Тоді Українцї знов подали ся наперед, сьвідок однак вже не пішов за ними. Українцї кидали полїнами, збираними на землї. Знов почув стріли, але не бачив їх. Має вражінє, що вони тепер падали з обох сторін. Стрілянина тревала довго. Цїлий сей час сьвідок стояв у фрамузї дверий II. салї. Впало 15—16 стрілів. Тоді він побачив падаючого. Стояв коло уступових дверий, лицем звернений наперед, до ректорського коридора. Бачив, як він захитав ся і впав горілиць. При нїм було двох-трох людий. Впав на землю. Зараз раненому стала течи кров з чола, а й отворені очі помутнїли. Се сьвідком так потрясло, що він зараз удав ся до бічного коридора. Стріли чув ще і по упадку б. п. Адама Коцка. Стріли Охримовича були, здаєть ся, вже останні, бо зараз надійшла від сторони бібліотеки поліція. Між останними стрілами а приходом поліції могла минути одна мінута. — На університеті був переслуханий, але не зізнавав.

По переслуханю того сьвідка взивають нового, Коновальця Евгена, родом з Зашкова, літ 20, гр. кат., студ. прав.

Лови слонів.

(Після Гаґенбека).

Не одному з вас довело ся мабуть бачити в менажерії або цирку живого слоня. Се зьвіря велике та отяжіле, з успособленя добре і лагідне. Ніхто-б і не подумав, що зловлене живого слоня є получене з великою небезпекою. Тому на такі лови мисливі виходять тільки гуртками в 4—6 коний.

Тровлене зьвірят починає ся від потоків або калюж, де вони пють воду; звідси розходять ся у ріжних напрямах слїди ніг слонів, і мисливі блукають нераз дуже довго заки витровлять череду. Треба знати, що дикі слонї, а передовсїм африканські є незвичайно проворні і скорі в рухах, та задля своєї сили дуже небезпечні.

Наколи зміркують, що мисливі стежать за ними, розбігають ся лїсами, не задержуючи ся нїгде, аж люди втомлять ся і перестануть їх гонити. Однак коли удасть ся допасти череду слонів на відповіднім місци, горе тоді мешканцям джунґлїв! Мисливі випадають в цїлім розгоні на громаду наляканих зьвірят, і або убивають, або ловлять живими на аркан.

Безнастанне переслїдуванє вчинило слонї дуже обачними. Нападені старають ся видерти з колеса мисливих, але єсли спостережуть, що се неможливе, з хитрого зьвіряти, стають противниками рішеними на все; підносять хоботи в гору і з проникливим ревом, який доводить коний до шаленого страху — кидають ся на їздців. Кипить борба! Падають стріли, грубі мотузи оплентують зьвірята, і вони падають нездібні до дальшої оборони. Очевидно бувають і жертви в людях.

В Індіях лови на слонів відбувають ся інакше як в Африці: Витровлену зьвірину заганяють на місце огороджене довкола грубими бальками і замикають ворота; тепер ходить о се, щоби запрошених гостий навчити чемного поведеня. Через перші два-три дни лишає ся зловлені зьвірята самим собі, щоби перша їх лють минула і вони привикли до сумної конечности.

По кількох днях пускають між вязнів кількох освоєних та відповідно привчених слонів, які двигають на собі відважних людий, і єсли котрий з диких вязнів кидає ся на чоловіка, освоєний слонь дає йому добру прочуханку. Тут чоловік і зьвіря помагають собі і працють спільно.

Мисливий подає слоневи, на якім сидить, линву, — сей хватає її хоботом і зручно закидає противникови на шию. Аж тоді їздець скаче на землю і скоро привязує мотуз до дерева, потому другою линвою оплетує ноги зьвіряти. Один рух — і слонь є невільником — а чоловік паном хвилї.

Крім сего способу ловленя слонів чередами, тубильці вибирають ся також на поодинокі штуки. Коли знайдуть в лїсі череду, випадають на неї з гущавини і приневолюють до утечи, стараючи ся відтяти якого молодого слоня від громади. Часть мисливих жене тоді дальше, та криком, стрілами розганяють зьвірята, а тимчасом другі закидають на молоде слоненя аркан та вяжуть без трудности.

На острові Суматрі старають ся тровленого слоня загнати у моклавину, в багно. Коли се удасть ся і великан застрягне, чоловік може робити з ним, що хоче.

Однак не конець; зловленого слоня треба тепер допровадити до найблизшої стації і примістити в желїзниці, або на кораблї.

А се не легка задача!

Гаґенбек оповідає, що одного разу купив від тубильців величаваго слоня, якого треба було перевезти до Гамбурґа і в тій цїли помістити на кораблї. Позаяк тоді товариство плавби „Гамбурґ-Африка“ не мало кораблів призначених для таких подорожних, мусів він заплатити добрі гроші за перевіз. По довгих торгах купив за 1000 долярів карту перевозу. „Не буду говорити — пише Гаґенбек — про трудности в залагодженю і уставленю клїтки для слоня; найбільшим клопотом було впровадити зьвіря на корабель. Коли я прийшов з ним перед міст, заховував ся дуже спокійно і дав ся підвести, пробуючи обережно ногою о скілько міст видержить його тягар. Але на середині став як вкопаний і не дав ся ні просьбами ні битєм зневолити до дальшої ходи.

„По надумі візвав я всю корабельну службу в числї 40 людий; передні ноги слоня оплентали ми грубими линвами, і розділивши людий на дві половини, одній казав я тягнути мотуз з правої — другій половині з лївої ноги. На мій оклик: „ліва“! двайцятеро людий тягнуло ліву ногу наперед, відтак знов на оклик: „права“! робила те саме друга половина людий. Тим способом вдало ся нам повести слоня кілька кроків вперед — але нагло великан підніс одну лапу в гору — сіпнув нею і двайцятеро людий впало на палубу корабля. Не було чоловіка, щоби не сьміяв ся сердечно на вид сеї незвичайної сцени. Слонь, бачучи тепер своїх гнобителів на землї, з цїлим спокоєм і поваґою рушив вперед, і сам війшов на поміст. Я відніс вражінє, немов слонь хотів нам сим доказати, що тягненє мотузками є зайве. — Думаю — кінчить Гаґенбек — що якби слонї знали сьміх, то збиточне зьвіря сьміяло-б ся з нас всїх“.

В новійших часах поміщують слонї на кораблях при помочи вінди.

К. Г.

Русофільський терор в митрополичій консисториї.

Русофільському теророви підчинилась митрополича консисторія у Львові в справі о. Йосифа Яворського, пароха в Городку. Сей о. Яворський від довгого часу надуживав свойого становища в спосіб, який викликував публичио згіршеня, в останних же часах він, як аґітатор православно-русофільського ,,нового курсу", розгуляв ся так безстримно, що переступив не тільки межі, зазначені церквою для достоїнства сьвященників, але й межі карного закона. Щоб покласти конець деморалізації, ширеній таким сьвященником в Городку, видав Ексцеленція Митрополит письменний приказ на перенесенє виновника до иншої місцевости. Одначе — і тут починає ся неймовірна історія! — Катеґоричний приказ князя Церкви не вістав виконаний. Мабуть не без порозуміня зі своїми партійними русофільськими товаришами в митрополичій консисториї, вибрала ся до Львова під митрополичу й консисторську палату ватага русофільських аґітаторів ,,нового курсу", щоб тут — як поясняє в повній погроз для Митрополита статї ,,Прикарпатская Русь" — ,,не просить а требовать" скасованя митрополичого розпорядку.

І що-ж на таке арогантне домаганє ватаги русофільсько-православних аґітаторів відповіла консисторія? ,,Перевод о. Яворскаго был тут-же отмінен" — заявляє з триюмфом русофільський орґан. Стало ся воно так, що митрополича консисторія, зглядно більшість її, користуючись недугою Ексцеленції Митрополита, здезавувала митрополичий приказ, а деморалізатора лишила на його парохії — єдино тому, що він ,,велика риба" в русофільським таборі.

Факт сей говорить пророчисто сам про себе і про відносини в львівській архиєпископській консисториї.

З ,,Діла".

Надіслане.

ВІДПОВІДЬ ПАРОХІЯНИНОВИ З COHOES, N. Y.

Дописи в ч. 14 і 25 ,,Свободи" мимоволі нагадують того лютого бика, що то сам землю гребе і на себе мече. В тих дописях якийсь ,,парохіянин" ,,пустив в казети" дяка. Він хоть не мав відваги підписати своє мено, за те тим лютійше стріляє з поза плота; а коли йому близше приглянути ся, то побачить ся, що се той сам, який був в комітеті церковнім тоді, як мене вибирали, отже знав хто я, і що вмію, бо я тут не пришелець, але свій чоловік. Дивно отже дуже, що тоді він бачив у мені цілого дяка, а тепер вже тілько чверть дячка. Мусіла його хиба якась мара засліпити та затемнити розум.

І коли я беру ся писати спростованє на виводи парохіянина, то пишу його для чесних читачів ,,Свободи", щоби вони знали, що не все то є правдою, що люди на весілю сьпівають. Так і се не є правдою, що якийсь сваток набабрає чи то на ,,попа" чи на дяка; він лиш тішить ся, шо ,,пустив в казети". Бо ось се є чистою ложею, що, як він написав: через дяка люди розійшли ся і колєкта підупала. Що за підла і злобна інсинуація! Таж тут і мала дитина знає, що богато людий поїхало відси до краю, або порозходилось по плейсах за роботою, бо тут робота дуже зле йшла; де дівчата колись робили, та найбільше народа з нашого плейсу, днесь нема ніякої роботи. З тої причини навіть Сестрицтво розходить ся. Минувшого тижня, примірom, виїхало з Cогус 25 дівчат, бо не мали роботи. Але клеветник на се не дбає, тілько накручує, аби лиш на його вийшло.

Той чоловік видить, що робота попсувала ся, а його бізнес менший, тому то і шукає на кімсь помсти. І ні сіло, ні пало хватив ся явного бойкотованя руської школи і понижуваня, і так пониженого у нас, дякоучителя. Де ти славний—преславний педаґоґу, (він мабуть з далека тільки понюхав то слово) де ти видів ліпшу науку в американсько-руській школі? Таж я не фаховий професор, і учу так, як і другі дяки. А чому то, великий патріоте, чому то не вчать нині в наших руських школах фахові учителі, яких єсть щось аж чотирох в Америці? Вони, як фахові педаґоґи, а при тім щирі народолюбці, моглиб взірцево повести школи і послужити приміром нефаховцям. Чиж се не гірка іронія, що якраз ті, котрі найбільше компетентні і кваліфіковані до науки, мусіли кидати службу, до якої приготовляли ся з покликаня? Я думаю, що се сталось як раз через таких ,,інспекторів", як наш дописуватель. Такі то патентовані патріоти відтрутили фаховців, а потім ще безлично питають ся, якої мудрости може хто надіяти ся від чверть дячків.

Шкода, що славний ,,парохіянин" не прийшов, от хотьби на іспит дітий, або на деревце, на Рождество Христове і не послухав науки і сьпіву діточого. Тому ліпше зробив би, колиб вдарив ся в груди, та сказав: моя, моя, моя найбільша вина, моя та подібних мені бездонна злоба і глупота винна всему лиху по наших парохіях.

Ант. Ґелета.

Новоприступивші члени до Р. Н. Союза в місяцю цьвітню 1911 р:

Від. 1. Френк Урбанський.
В. 2. Антін Воргач.
В. 3. Петро Дзендзель, Мих. Смакула, Андрей Смакула.
В. 4. Йосиф Андрушечко.
В. 12. Петро Момот.
В. 15. Осип Варголь.
В. 16. Николай Легоцький.
В. 19. Григорій Торбяк, Іван Чупа, Григ. Заячик, Йосиф Левицький, Семен Пастерняк, Іван Цикловський, Ник. Барасюк, Петро Яворський, Василь Буртик, Михаїл Урбан, Мафтей Адамович, Евстахій Сидоряк, Іван Касишик, Григорій Шалата, Іван Вацоват, Йосиф Дашкевич, Дмитро Дашкевич, Онуфрій Малик.
В. 23. Іван Русин, Стефан Дері, Стефан Войтко.
В. 27. Петро Андрейчак.
В. 28. Григорій Пенґрин.
В. 31. Іван Суріма.
В. 33. Федор Сниґевич, Стефан Солтис, Іван Лоштин, Матій Стець, Павло Ленчук.
В. 34. Йосиф Судія.
В. 42. Юрко Куча, Дмитро Венгрин, Іван Юзьків, Андрей Сич, Петро Сич.
В. 46. Николай Ярапут.
В. 47. Мих. Ламанець, Вас. Асафайло, Стефан Мащак, Ник. Крис.
В. 49. Ілько Фабіянський.
В. 61. Тома Щепаняк.
В. 63. Іван Лябіш, Іван Гоцуляк, Дмитро Буряк.
В. 65. Петро Дмитрик.
В. 70. Теодор Хомяк, Кароль Кульгавич, Йосиф Максимків, Онуфрій Качмар.
В. 71. Йов Батюшко.
В. 72. о. Михаїл Олексів.
В. 76. Михаїл Кинздора.
В. 78. Адам Маґаленґа.
В. 81. Александер Шандровський, Тома Шандровський.
В. 85. Іван Капушинський, Іван Должицький.
В. 95. Андрій Прислопський.
В. 98. Френк Зайшлай, Цембрух Антін.
В. 99. Андрій Веньґер.
В. 100. Анастазія Яличко.
В. 104. Петро Лайкош, Семко Федонко, Микола Волошин.
В. 105. Іван Ясінський.
В. 106. Михаїл Кутко, Михаїл Лихолат.
В. 108. Дмитро Лихва, Дмитро Кіт, Іван Дерецький, Іван Янкович.
В. 110. Антін Назаревич, Николай Назаревич, Андрей Децей.
В. 113. Онуфрій Коремчак.
В. 115. Іван Кадобний.
В. 123. Ілько Булик.
В. 126. Осип Валько.
В. 136. Іван Голод.
В. 141. Андрій Худик, Дмитро Кавчук, Маґда Шеремета.
В. 153. о. Василь Турула.
В. 157. Юрко Гірняк.
В. 162. Стефан Медвідь, Михаїл Пиріг, Василь Родзинський.
В. 167. Броніслав Адамський.
В. 171. Григорій Муріашп.
В. 176. Матій Труппкевич.
В. 184. Андрій Перун.
В. 187 Стефан Андриц.
В. 190. Мих. Листкович.
В. 192. Іван Митикитюк, Андрій Кульчицький, Марія Ґлоґовська.
В. 194. Олекса Руденський, Іван Кшичковський.
В. 197. Михаїл Саксон стар., Мих. Саксон мол., Андр. Гарчар.
В. 202. Гафія Полянська.
В. 215. Михаїл Петрик.
В. 213. Николай Підгайний, Франціпіка Стецик.
В. 216. Юлія Драй.
В. 227. Михаїл Гаванчак.
В. 229. Ілько Тиширович, Йосиф Пелехович, Марія Дюк, Мих. Буняк, Григорій Узак, Іван Петрина.
В. 239. Яким Сікач.
В. 240. Ник. Фрелак, Іван Совяк.
В. 241. Зофія Косава.
В. 242. Петро Коваль.
В. 247. Стефан Гливяк, Іван Ярославський.
В. 248. Дмитро Козачишин, Іван Задорожний, Василь Білий.
В. 250. Василь Дербіш.
В. 252. Анна Ґодзяк.
В. 266. Катерина Матушович.
В. 274. Николай Фидина.
В. 278. Йосиф Білий, Петро Дрозд.
В. 284. Олекса Гульцьо.
В. 292. Мих. Шатковський, Павло Тереняк, Михаїл Зень.
В. 296. Іван Зеленчук, Максим Пельчар, Ник. Шульський, Михаїл Мизюк.
В. 298. Василь Мазур.
В. 300. Іван Шута, Іван Мельничик, Стефан Василишин, Мих. Солонина, Михаїл Красневич.

Жертви для матери Мирослава, Олени Січинської.

На вічу в Фоґельсвіл, Па. дня 12. червня с. р. зложили для матери Мирослава, Олени Січинської, слідуючі: по 1 дол.: Д. Єдинак, М. Вугрин; по 50 цент.: І. Шевчук, О. Вересюк, Д. Джулай, С. Предемірський, М. Лоштинь, П. Параньска, С. Татарин, І. Лемета, П. Баляс, Г. Федор; по 25 цнт.: О. Мацько, І. Смеречинський, Д. Єдинак, Г. Мацько, Ст. Бурий, І. Олійник, І. Лутканич, М. Шеремета, І. Бучко. О. Сахан, П. Сливка, І. Старик, С. Зароба, М. Єдинак, Г. Мендрик. С. Вітушинський, Я. Ратчук, Н. Вітушинський, П. Федорович. Г. Яцків, А. Масло і М. Гаврилюк. — Разом 12 дол. 50 центів.

Жертви для І. В, незасібного члена відділу 70 Р. Н. С.

Сестрицтво Успенія Пречист. Діви Марії, в Вайтінґ, Інд. від. 199 Р. Н. С. . . . 2.00
Члени Братства сьв. Тройці, в Ню Брітейн, Конн., від. 94 Р. Н. Союза . . . 4.00
Члени Братства сьв. Петра і Павла в Кент, Па. від. 299 Р. Н. С.: по 25 цент.: Пр. Іванюк, О. Млиниський, Л. Кузьма, В. Горішний, І. Кухарський, Ф. Іванюк, І. Рилов, Ів. Казібродюк; 20 ц.: О. Буртик; по 15 цент.: О. Горішний, Я. Настюк, П. Стефурак. — Разом . . . 2.65
Члени бр. Покр. Пресьв. Богородиці, від. 17 Р. Н. Союза, в Вест Павлєт, Вт.: по 50 цент.: А. Лапай, В. Косяк, Л. Синко, П. Худий, П. Іванца, Ів. Гринько, Гн. Марґітиш; 75 цент.: А. Майкович; по 25 цент.: П. Ухаль, Ф. Ухаль, А. Біляк. — Разом 5.00
Загальна сума . $13.62

Подяка.

Отсим складаю як найсердечнійшу подяку всім жертводавцям і членам Р. Н. Союза за їх щедрі дари, котрі заслали на мої руки і до Ред. ,,Свободи" для І. В., незасібного члена відділу 70 Р. Н. Союза. Хотяй невеличка се сума, але, як сказано: ,,хто дає зараз, той в двоє дає". Тож я від себе, складаю Вам щиро-руське Спаси-Біг!

E108 *Стефан Миляновим,*
Пред. Р. М. К. П., від. 70. Р. Н. С.

ЖЕРТВИ НА ФОНД ,,РІДНОЇ ШКОЛИ" в ГАЛИЧИНІ.

Оголошено в ч. 17-ім . . 125.30
Зібрано на укр. вічу в Шікаґо, Ілл. дня 25-го червня с. р. (Надіслав о. Струтинський) . . . 17.22
Разом $142.52

Вісти зі старого краю.

З російської України.

На російській Україні нічо не змінило ся. Чорні сотні бенкетують свобідно на трупах українських ,,крамольників" і де тільки можуть, шкодять визвольному українському рухови. Вести з чорносотенними бандитами явну й культурну борбу ніяк не можна, бо за чорносотенцями стоїть сам батюшка-государ і його смиренне та послушне у всім правительство. Українські патріоти в Росії не мають спромоги працювати для свого народу з таким успіхом, як се чинять їх однодумці в Галичині та Буковині, або в Америці. Їх робота около осьвідомлюваня українських народних мас обмежуєть ся тільки на просьвіту живим і друкованим словом, але і сього їм заказують та всїма способами їх переслідують. Лиш немногі одиниці мають відвагу працювати на рідній ниві, але що їх праця не гине, — се більше як певне і тому панове обрусителі всїляких відтінків так страшенно лютять ся...

Нотуємо ось тут деякі, неповязані з собою подробиці з українського житя в Росії, а з сих подробиць виробіть собі вже самі відповідний, заокруглений образ.

Недалеко Чернигова є майдан ,,Татарська Гора". Сей майдан розкопали недавно учені археольоґи і найшли чимало римських монет з третого століття перед Рідзвом Христа і инші стародавні річи.

Письменник А. Тесленко занедужав дуже поважно. Він майже не встає з постелї, а коли і встане, то ледви хату перейде. За недужим нема кому ні доглянути, ні страви зварити, бо жиє він лиш із старим недужим та ще й безруким батьком. Харч уживає таку, що й здорового вона може пошкодити. Ліків не вживає ніяких.

В Холмщині, в селі Угнині, (сідлецької ґуберні) заселеним Українцями, селяни розійшли ся зі зборів, не дослухавши аґрономічного викладу, який читано в великоруській мові, хоч темою викладу дуже цікавили ся. Найкрасший доказ так для тих, що не хочуть знати, який нарід заселює Холмщину, як і для тих, що твердять, буцїм то український нарід розуміє російську мову.

З галицької України.

На повний вислід парляментарних виборів у Галичині мусимо заждати ще цілий тиждень, аж поки не надійдуть краєві часописи. З насп́івших доси ґазет довідуємо ся, що в західній Галичині відніс побіду над вшехполяками намісничий (консервативно-демократично-людовий) бльок. Звісний провідник галицьких соціялїстів, Іґнатій Дашиньский вибраний послом аж у двох округах: ч. 11. Краків-Весола і ч. 40. Краків (околиці) Подґуже-Велічка-Добчиці. В сім послїднім окрузї відступить Дашинський свій мандат свому заступникови, З. Клеменсевичови.

Кацапські громили, піддержувані російськими рублями і польським ,,ржондом", гуляють дальше по цілїй Галичині і розбивають без розбору всїх наших людий.

З Болшівців телеґрафують до ,,Діла" під днем 13-го с. м., що з'орґанізована на приходстві в Ганівцях ватага кількадесяти аґітаторів Сеника несподівано серед поля напала на безборонного Т. Старуха і на соколів з Волшовець та колами побила нападених до крови.

Дня 14-го с. м. в селі Чорній, устрицького судового повіта, напала банда Куриловичевих опричників, зложена з кількадесяти люда, на кількох аґітаторів кандидата Залозецького і побила їх дуже тяжко. Богато покалїчено до крови. Василь Сїдельник лежить тяжко побитий. Змасакрований академік Гентиш бореть ся зі смертию. Сьвященик Чаюс вратував ся перед смертию утечею зі села. Інтервенції орґанів безпечности нема жадної. Банда кількадесяти узброєних Куриловичівців ґрасує зовсїм безкарно, наче в яких диких краях. Поляки всюди отверто попирають кандидатуру Куриловича і тому то кацапські бандити такі роззухвалені.

Найбільшого ґалґаньства допустила ся верховодяча в Галичині кліка в містї Дрогобичи. Наспівша з Відня до нюйорських часописий телеґрама доносить, що підчас виборів дня 19. с. м. упало в тім містї 30 трупів, а тяжко або легко ранених було 50. Згадана депеша впевняє, що подане нею число убитих і ранених зістало потверджене урядово, отже мусимо сей факт приняти до відома без ніяких сумнївів і застережень. Трийцять трупів лише в одній місцевости! Яка се страшна річ і яка болюча! Кажуть, що товпа кидала на військо камінєм. Нехай воно і правда, так щож се за людяність відбивати удари каменя карабіновими кулями?! Чейже камінець і сталева куля не однакове оружє в борбі, а давати до безборонної товпи аж пять сальв, се вже за богато, навіть на польсько-австрійські відносини!...

Заждемо — бо мусимо — на старокраєві часописи і тоді допера довідаємо ся докладно, як то воно властиво було з тою дрогобицькою масакрою і хто є причиною такого страшного проливу людської крови. Коли-б навіть допустити, що роз'ярене якоюсь провокацією населене обкидало ,,цїсарське" військо камінєм, то хтось прецїнь мусів бути причиною сего роз'яреня. Адже товпа прецінь не кидала камінєм оттак собі, для забавки... Та на що нам богато міркувати, коли ми і без того міркованя знаємо справедливість і людскість ц. к. польсько-австрійських властий.

З буковинської України.

Український прапор на зеленій Буковині піднїс ся високо. Завдяки праци патріотичних одиниць, завдяки осьвідомленю народу, сей занедбаний, забутий куток, який, як здавало ся перед кількома десятками літ, потоне безповоротно у румунськім мори, днесь вибив ся на первоврядне становиско, став взірцем для усїх українських земель.

Цїлий край покрила густа сїть селянських кас системи Райфайзена; здаєть ся, не помилимо ся, говорячи, що такі села, у яких не було-б ще своєї каси, днесь належать до винятків. А народ, визволивши ся з лихварських шпонів чужинців, тим свобіднїйше, тим сьміливійше взяв ся до здобуваня полїтичної волі. І добув її!

Поперше, радикально і цїлковито вилічив свій народний орґанізм від вонючого боляка, москвофільства. Днесь на цїлій Буковині москвофіли належать вже до історії. Недавно відбувші ся вибори до буковинського сойму в Чернівцях показали перед сьвітом, що народ вже покінчив з тим штучним витвором російських рублів та ґалицько-польської шляхти. А потвердили се відбувші ся 13. с. м. вибори до віденського парляменту. Буковинські Українці вислали до Відня своїми заступниками пятьох щирих Русинів-Українців, не надїляючи довірєм ніодного кацапа. Се тим замітнїйше, що наші посли вийшли сейчас при першім голосованю. І так з округа Кіцмань вийшов дотеперішний посол, суд. радник Ілїя Семака; з округа Сторожинці — дир. Микола Спинул, побивши на голову кацапського кандидата, Моґільніцкаво; з Вашковець вийшов опять проф. унїверситету, д-р Ст. Смаль-Стоцький мимо шаленої аґітації москвофіла Белїґорскаво; з Вижниці вийшов на ново дотеперішний посол Мик. Василько, а з Заставни — дотеп. посол Ант. Лукашевич проти москвофіла Михайлюка. Так отже всї пять дотеперішних послів Українців опять засядуть на посольських стільцях у Відни.

І тут на Буковині здїйснюють ся сьвяті слова Тараса Шевченка: ,,В своїй хатї, своя правда і сила і воля..." Буковинці, ставши панами у своїй власній хатї, здобули силу полїтичну і днесь вже Австрія мусить числити ся з ними. На доказ нехай послужить хотьби отсей факт, що цїсар надав віцемаршалкови Буковини, д-рови Смаль-Стоцькому шляхотський титул. Нам сам факт наданя шляхотського титулу не імпонує, підносимо його однак як знаменний знак, що австрійський уряд, будь-щобудь і з Русинами мусить вже числити ся.

З угорської України.

Угорська Русь-Україна мовчить, бо... ,,благоденствує". Тому, хотячи виповнити програму, та подати деякі вісти із того закутка широких, українських земель, приходить ся бороти з неабиякими клопотами, бо, сказавши по правді, нема про що писати. Ось хиба мож подати декілька новинок, декілька вістий, правда, сенсаційних, але не маючих нїчо спільного з духовим житєм угорської Руси-України, — бо вона мовчить.

Але і для неї вдарить слушний час, для неї прийде пора національного пробудженя, бо угро-руський народ живий, жива його душа, а живої народньої душі не вбє ніяка сила. Її лиш присплять вороги на часочок; один яснїйший луч сонця, а вона стрясе полуду з очий і воскресне, наче то зерно, що його чорт хотів знищити, ховаючи його у землю...

А поки що, послужимо нашим читачам тим, чим можна.

Ось, на дни 27-го вересня с. р. минає 60 літ сьвященьства мукачівського гр. кат. епископа, Юлія Фірцака. Ювилей сей буде сьвяточно празнований епархією. Ювилят дарував 10.000 корон на унґварську дівочу школу; на ту саму цїль постановили дяко-учителі зложити кождий по 50 корон, а сьвящеників взиває протопресвітер, щоби прилучили ся до сього дарунку, кождий квотою 100 корон. Такої ювилейної жертви для добра загалу бажає собі сам ювилят, замість пропонованих дорогих дарунків для його особи.

Мило нам на сїм місци зазначити отсю першу спробу піднесеня народної просьвіти між нашими братами, тим паче, що її можна уважати початком на сїм поли, а початок, як каже пословиця, є завсїгди найтяжший.

А більше що? Хиба се, що один з будапештенських мадярських дневників звертає увагу на обставину, що в краях корони сьв. Стефана число корчем перевисшає кілька разів число шкіл. На 16.547 народних шкіл припадає 60.220 корчем, то є послїдних є кругло чотири рази більше. Одна корчма припадає на 256 людий, а одна школа на 1.800 людий. І чиж треба дивувати ся, що угорська Русь — се гнїздо кацапської темряви?..

Здаєть ся, наче вже сам Господь починає гнївати ся за сї скандальні відносини на угорське правительство, бо на дни 30-го мая с. р. кинув громом на будинок парляменту в Буда-Пешті. На разі однак скінчило ся лиш страхом, бо грім не вдіяв ніякої шкоди.

За се згоріли тамже прядільні юти, виряжуючи шкоди на сотки тисяч корон.

Притча про нерозум

Стрілець сильце заставив,
Спіймалась пташка в мить;
Він взяв її, щоб зараз
Ґоловку їй скрутить.

Залебеділа пташка:
„Ой стрільче, стій пожди!
Я пташечка маленька,
Що з мене тут їди?

„Пусти мене на волю,
Я дам тобі за те
Три добрії науки
На все твоє жите.”

Стрілець мій здивував ся.
„Чи бач, ся дробина
Мене навчати хоче!
Ну, що там зна вона?”

І мовить: „Добре, пташко!
Коли з твоїх наук
Я хоч що-то змудрію,
Тебе пущу я з рук”.

І мовить птах: „Не жалуй
За тим, чи зле, чи гоже,
Що сталось раз і більше
Відстати ся не може”.

Стрілець подумав: „Правда!
За тим жаліть не гоже,
Що сталось раз і більше
Відстати ся не може”.

І мовить птах: „Не рви ся,
Завдавши серцю скрути,
Що зробиш — розробити,
Минуле знов вернути”.

Стрілець подумав: „Правда!
Шкода бажань і скрути,
Що зробиш — не розробиш,
Що сталось — не вернути”.

І мовить птах: „Ніколи
Не вір ні в які дива,
Не вір ні в яку вістку,
Що просто неможлива!”

Стрілець подумав: „Правда!
Чимало плещуть дива,
А розміркуєш — скажеш:
„Се сплітка неможлива!”

„Гаразд — сказав він — пташко!
Не злі твої науки.
Лети-ж собі й стрільцеви
Не попадай ся в руки.”

І пурхнула пташина,
На близькій гильці сіла,
І до стрільця звернувшись,
Таке йому повіла:

„Ей, тай дурний ти, стрільче,
Що дав мені здурить ся!
А мною ти, небоже,
Міг добре поживить ся!

„Бо знай, в моїй утробі
Як би ти знав отсе! —
Є перла так велика,
Як струсове яйце!”

Стрілець аж зойкнув з жалю.
„А, що-ж я наробив,
Що так без застанови
Великий скарб згубив!”

І він підбіг під гильку
І скочив що є сил,
Аби спіймати пташку, —
Та ба, не має крил!

А потім мовив: „Пташко,
Пташиночко моя!
Вернись до мене! Буду
Тобі за батька я.

„У клітку золотую
Всаджу тебе я сам,
І все, чого захочеш,
Тобі я радо дам!”

Пташина відповіла:
„Дурний ти є, як був!
Всі три мої науки
Від разу ти забув!

„Зробив ти добре діло:
Мені летіть велів! —
І зараз по хвилині
Сам того пожалів.

„А потім забажав ти
Мене дістать ще раз
І просьбою вернути
Назад минулий час.

„А чом? Бо несуразним
Повірив ти словам,
Що в мні є перла більша
У двоє, ніж я сам.”

Іван Франко.

Про доброго і злого сусіда.

(Японська казка).

Конець села там, де гостинець завертає в гори, стояли два обійстя. Одно було велике і богате, друге мале і бідне; у великім домі жив богатий чоловік зі своєю родиною, в малій хатині сидів убогий мужик з жінкою. Сї бідні люди не мали дітий, трудили ся без відгалю з ранку до вечера і гірко заробляли на прожиток. Богатий сусід не дбав про них. ,,Який хосен — казав він — з бідних людий? Вони не мають значіня в сьвіті і тілько стають тягаром другим, коли з ними зайти собі‘‘. Бідні сусіди не зважали на гордовите поведенє богача; в них не було на те часу, вони були вдоволені, що Бог держить їх при здоровлю. Тихо і смирно жили вони з дня на день, а коли минали богатого сусіда, здоровили його чемно і йшли своєю дорогою. А щоби не бути зовсім самітними, дістали вони собі малого песика і ходили коло него, гей коло рідної дитини. І зьвірок полюбив старих і так до них привязав ся, що не відступав їх ні кроком. Коли господарів не було дома, стеріг він хати, а побачивши повертаючих, витав їх радісним гавканєм. Крутив вдоволений хвостом, підскакував з утїхи і глядів такими вдячними і щирими очима, що бідні старі чули ся справді щасливими.

Одної днини по полудни пішов бідний чоловік до свого городця, що лежав за хатою. Хотів там посадити деревце і в тій цїли взяв рискаль і викопав в земли яму. Так був занятий роботою, що й не зважав, як малий песик прибіг за ним і положив ся трохи подальше на мураву. Здавало ся, що хоче спати; повернув ся три рази довкола, упав на траву, всунув носик під себе, неначе ладив ся на довший супочинок. Однак вже по часинцї схопив ся знов на ноги, підняв ніс у гору, відтак в долину і став слідити місце, на котрім лежав. Нюхтив невпинно довкола, а потім взяв ся порпати в землї, немов хотів всю травичку вирвати. А коли вже втомив ся, побіг до свого пана і сїпнув його за одежину. Старий зупинив ся в роботї, а побачивши розриту траву, підійшов сердитий на те місце, щоби направити шкоду. Але песик на се не позволив; гавкав голосно і радісно і дальше порпав в землї малими лапками і раз-враз поглядав на свого пана жичливими, веселими очима. На песій лай вийшла з хати жінка старого і стала розвідувати ся, чого пес так заводить. Коли почула, що стало ся і побачила поведенє малого зьвірка, сказала: ,,Возьми, чоловіче, рискаль і розгреби землю! Пес мабуть се го хоче, так треба вволити його волю‘‘.

І знова підняв песик веселий дзявкіт, немов порозумів слова своєї пані. Мужик нерадо брав ся нищити мураву, але не міг відказати прошеню жінки, і песика хотів вдоволити. Ударив рискалем раз і другий, а за третим натрафив на щось твердого. Дивить ся, а се велика, окована скриня. Відчиняє — а в ній повно-повнїсько срібних і золотих гроший. Ледви, ледви затягнули обоє з жінкою скарб до хати. Можете собі уявити, яка була їх радість! А і песикови стало краще жити: справили йому нову шовкову ковдру на вовні і їсти і пити мав подостатком і всего, чого лиш забажав. Добрі, старі люди не потребували вже тяжко працювати — і для них настали ліпші часи. Сейчас побільшили свій домок, прибрали його гарно зовні і зовнутр і тепер не виглядав він так убого, як передше і не встидав ся перед своїм пишним сусідом.

А богач не міг з дива вийти, глядячи на зміни у сусїдів. ,,Що се стало ся з тими жебраками-голоднякамми? — сказав раз до своєї жінки. — Яким способом зажили вони нараз в добрі і вигодах? Се якась нечиста справа!‘‘

,,І менї се впало в око — відповіла жінка — але краще удаваймо, буцїм то ми нічого не запримітили; такі нуждарі не вартають, щоби ними займати ся‘‘.

Такі злосливі, їдкі бесїди вів богач зі своєю поганою, зависною жінкою майже кождої днини. Наконець цікавість перемогла і він порішив розслїдити справу на місци. Пішов до сусїдів і прикидуючись дуже щирим, почав балакати зі старими, як би був їх найліпшим приятелем. Очевидна річ, зійшла бесїда і на щасливий зворот в житю бідаків, і внедовзї дізнав ся богач, як сусїди прийшли до гроший, як бравий песик поміг їм найти скарб. Злий сусїд зробив на се великі очи; попращав ся і чим борше побіг до дому, розповісти про се жінцї. Замість тїшити ся щастєм своїх ближних, почали богачі гризти ся і передумувати день і ніч над тим, як би і собі найти скарб. ,,Наколи сусїди у себе в городі найшли гроші — міркувала богачка — можливо, що і в нашім є закопаний скарб; треба тїльки знати, в якім місци‘‘.

І ось одної днини прийшов знова зависний богач до добрих, старих сусїдів, говорив з ними дуже щиро і жичливо, а наконець просив, щоби йому позичили на оден день свого малого песика. ,,Сегодня — казав — мають в мене бути в гостях мої своякі. Се, як знаєте, богаті, знатні люди; я хочу показати їм отсе любе зьвірятко, що принесло вам таке щастє‘‘.

,,Ах, ні, — відказав живо добрий сусїд. — Просїть о що хочете, але з песиком не розстану ся ні на одну днину‘‘.

Його жінка сказала те саме. Однак богач вмів так гарними словами промовити, представити, яка се честь для песика, що добрі старі наконець уступили. Віддали богачеви свого любимця під услівєм, що скоро сьвіт, будуть його мати назад.

О, як зрадів гордий, зависний сусїд, коли дістав песика в руки! Його жінка дожидала вже на него дома і побігли обоє в сад, позапирали усї двері і пустили песика на землю. Малий зьвірок почав бігати довкола і справді, в однім місци зупинив ся і нуж порпати лапками і відгребувати землю, аж любо. Живо підбігли богачі, вхопили приготовані рискалї і собі взяли ся копати яму серед трави. Довго вони копали, і не легка се була для них задача, бо обоє не звикли були до роботи. Але наконець гіркий труд приніс нагороду; рискаль ударив о щось твердого. Відкинули землю і побачили, гей би велику скриню. Ах, як зраділи! Не могли діждати ся кінця роботї. Аж ось вже і земля відкинена, можна скриню добувати. Похилили ся низько, щоби її в гору піднести. На жаль, була се тільки одна дошка, що накривала не скриню, а стирту старого лахматя і костий. Коли їх рушили, розсипало ся усе в порох, а препоганий смрід розніс ся довкола. Обоє мусїли заткати ніс і з криком утікли з города.

,,Мерзка зьвірюко! — крикнув богач до пса, а жінка і собі стала зневажати його поганими словами. Наконець обоє так розлютили ся, що взяли і вбили бідного песика. Та се їх не вдоволило. Богач взяв трупа і заніс до старих сусїдів, що безжурно сиділи перед своєю хатою. Кинув їм пса під ноги і закликав злобно: ,,Ах, ви фальшиві люди! Що заподіяли ви вашому песикови, що по двох годинах погиб так знечевя? Ви погані, невдячні, ви не варті мати такого пса!‘‘

Ах, добрі старі і не слухали його лайки. Мов громом прошиблені з остраху, глядїли на трупа свого любимого песика і заливали ся гіркими слезами. Відтак поховали його на тім місци, де найшли скарб і плакали за ним день і ніч.

Раз якось, знеможена жалем, заснула стара жінка і бачить в снї свого любого, малого песика. А він до неї каже: ,,Зрубайте дерево, що стоїть на місци, де найшов я скарб і зробіть з него моздїр до меленя рижу. Найдете потїху в горю‘‘.

Прокидує ся рано жінка і розповідає свому мужови дивний сон. Чоловік жалував зразу стинати гарне, велике дерево, але наконець рішив ся сповнити волю погибшого любимця. Зрубав дерево, виполов коріня, а з найгрубшої части пня видовбав гарний моздїр — зовсім так, як сего хотів песик. Потім жінка принесла необмеленого рижу, всипала пригорщу зерен до моздїра і почала їх терти. Хотїла побачити як воно піде. Робота йшла дивно легко. ,,Ану, стрібуй ти! — сказала до свого чоловіка — здаєть ся менї, ще ніколи в житю не ходив так легко товчок, як сегодня‘‘.

,,Справдї! — признав старий, стрібувавши і собі. — Моздїр дуже добрий; подивім ся, чи зернята обмелені як слїд з полови‘‘. Жінка всунула руку в моздїр, набрала зернят і відчиняє долоню. Господи, що се? Вірити не хоче ся: замість зернят рижу саміські лискучі золоті червінцї! А так їх богато, що старі з дива і радости лиш в руки сплеснули і стали прославляти память свого незабутного приятеля-песика. Ось і влягло ся трохи їх горе; тепер вони дуже забогатіли і могли жити вигідно і щасливо. Справили собі гарну одіж, ходили що днини забавляти ся до чаєвих домів, проживали без журб і без горя.

(Дальше буде).

Студентський жарт.

Кількох студентів гарвардського унїверситету, — слушно чи неслушно, се вже менча річ — погнївало ся на одного шофера автомобілю. І якось вечером, йдучи на прохід, побачили його, як він з порожним автомобілем ждав на гостей. Мовчки всїли до автомобіля і казали себе пів ночи обвозити по місті. Коло півночи казали шоферови задержати ся перед своїм мешканєм на унїверситетї, і заявили йому, що не мають при собі досить гроший, аби йому заплатити, але нехай він хвилинку пожде, а сейчас йому винесуть. Пішли і не вернули. Слїдуючого дня хтось закликав менаджера автомобілевої компанії до телєфону і вивязала ся така розмова:

,,Чи вчера уживало кількох студентів через цїлу ніч вашого автомобіля?

,,Так!‘‘

,,І не заплатили?

,,Нї!‘‘

,,А шофер ждав на них під унїверситетом цїлих чотири години?‘‘

,,Так.‘‘

,,І ви все ще не дістали вашої заплати?‘‘

,,Нї.‘‘

,,Вел‘‘ — закінчив голос в телєфонї — справдї, чи се не є для вас вельми прикро?...‘‘ і получене телєфонїчне перервано.

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосвящ. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРҐАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо оснім увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповнення сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненєм слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза в Америці.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.
Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Ч. 1783 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Максим Ліщак отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Йонґставн, О., дня 16. цьвітня 1911.
Максим Ліщак.
Сьвідки:
Іван Окаль,
Федор Дунда.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 140.
о. В. Зацерковний, предс.,
В. Савіцкий, секр.

Ч. 1843 КВІТ $400·00
на чотириста долярів, котрі п. Павліна Ратковська отримала як посмертну запомогу по мужу Николаю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
(Місцевости не подано) 23 мая 1911.
Павліна Ратковська.
Сьвідки:
Юліян Крочов,
Антін Гилевич.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ . . .

Ч. 1852 КВІТ $50.00
на пятьдесять долярів, котрі п. Іван Ябчаник отримав як надзвичайну запомогу з фонду бідних з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Бофало, Н. Й. дня 3. червня 1911.
Іван Ябчаник.
Сьвідки:
Петро Цивик,
Іван Шафран.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 15.
Михаїл Лукач, предс.
Михаїл Федак, секр.

Ч. 1853 КВІТ $800·00
на вісімсот долярів, котрі п. Параска Югас отримала як посмертну запомогу по мужу Теодорі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Скрентон, Па. дня 10. червня 1911.
Параска Югас.
Сьвідки:
Михаїл Вордяк,
Йосиф Димкович.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 162.
М. Білас, предс.,
С. Чолій, секр.

Ч. 1859 КВІТ $400·00
на чотириста долярів, котрі п. Ілько Горощак отримав як посмертну запомогу по жені Анастазії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Чісгольм, Мінн. дня 18 червня 1911.
Ілько Горощак.
Сьвідки:
Николай Сутереба,
Михаїл Козяк.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 37.
Ілько Лазоришак, предс.
Петро Зентичка, секр.

Ч. 1860 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Андрей Чернявський отримав як надзвичайну запомогу за утрату ноги з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Бівер Медовс, Па. 1911.
Андрей Чернявський.
Сьвідки:
Антін Сеньо,
Андрей Савка.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 95.
В. Шипула, предс.
А. Солтис, секр.

Ч. 1863 КВІТ $100.00
на сто долярів, котрі п. Іван Крамар отримав як надзвичайну запомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Донло, Па. дня 18 червня 1911.
Іван Крамар.
Сьвідки:
Гр. Михалик,
Ю. Чінґели.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 61.
Іван Михалик, предс.
Андрей Чінґели, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів
відділів Р. Н. Союза просить ся братські оголошення в справі мітінґів призначені до друку в рубриці „Рух в відділах Р. Н. Союза" присилати в сей спосіб, щоб вони найшли ся в редакції найпізнійше в понеділок рано того тижня, у якім мають бути поміщені в часописи. Усі оголошення, які прийдуть до редакції пізнійше як в понеділок, не будуть поміщені скорше аж на другий тиждень.

КІНҐСТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Мих. від. 208 взиває своїх членів, аби кождий явив ся дня 4-го липня о год. 8-ій з рана у звичайній мітінґовий гали в повні параді. Дня 16-го липня відбуде ся піврічний мітінґ. — Мих. Танкович, секр.

ЛЯКАВАННА, Н. Й. Бр. сьв. Георгія від. 137 повідомляє, що на дни 18-го с. м. вибрано слідуючий уряд: Ів. Цвайкош, предс.; П. Манько, кас.; Н. Мазурчак, секр.; Й. Тобіяш, доз. хорих.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й. Братство сьв. Арх. Мих. від. 8. повідомляє всіх своїх членів, що дня 16-го липня відбуде ся річний мітінґ, на тім мітінґу має кождий член явити ся. Котрий член не прибуде, заплатить 2 дол., а урядник 5. дол. кари, з тим, що як кари не заплатить до 30 днів, зістане виключений з Братства. Член спізнившии ся заплатить 50 ц. кари. На мітінґу має полагодити ся важні справи і відбуде ся вибір нового уряду. Буде принимати ся нових членів без вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. Початок мітінґу о год. 2-ій по пол.
— Василь Юрчак, предс., Вас. Співак, кас., Ф. Цпін, секр.

ДЕТРОЇТ, МІЧ. Бр. сьв. Ів. Хрест. від. 292, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 9. липня с. р., зараз по Службі Божій, відбуде ся в галі під ч. 51—80 Cicotte Ave. мітінґ, на котрий має безуслівно прибути кождий член, бо инакше заплатить 25 цнт., а урядник 50 цнт. кари. Члени довгуючі до братської каси будуть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. При сій нагоді подає ся до відома всім чесним Родимцям, не належачим ще до нашого Братства, що буде ся принимати нових членів до Братства без вступного. Вступне до Р. Н. Союза після статута. — М. Козелко, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 284, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 9. липня с. р. Кождий член має безуслівно явити ся на мітінґ, бо в противнім разі заплатить 50 центів, а урядник $1.00 кари. Члени, котрі довгують до братської каси, мають всї свої довги вирівнати, бо инакше будуть виключені з братства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу буде складати ся річне справоздане касове. — С. Ярема, предс.; П. Горбаль, секр.

ДІКСОНВІЛ, ПА. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 182, повідомляє всіх своїх членів, що дня 9-го липня с. р. відбуде ся річний мітінґ. На порядку дневнім вибір нового уряду і инші справи. Кождий член має на сім мітінґу явити ся під загрозою $1.00 кари. Всї довги мусять бути вирівнані, бо хто довгує два місяці, буде суспендований. — Он. Дашинич, предс.; Т. Артимович, кас.; В. Кульчицький, секр.

ЮНҐСТАВН, О. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 240, подає до відомости, що на річнім мітінґу, відбувшім ся дня 11 с. м., вибрано слідуючий новий уряд: Ілько Сушко, предс.; Петро Секела, кас.; Василь Скиба, секр.

Жертви на приватну українську ґімназію в Рогатині.

Підчас русько-українського весіля у Івана і Марії Паснак, в неділю, 4-го червня 1911 р. у Clinton Hall в Рачестер, Н. Й. зібрано 25 долярів, котрі то жертви розділено: $12.50 на Сирітський дім в Філядельфії, Па., а $12.50 до Галичини на приватну руську ґімназію в Рогатині. Жертвували: Василь Пакула $5.00; Іван і Марія Паснак $2.00; по 1 дол.: А. Федьків і В. Скробач; по 50 цнт.: М. Яцула, Т. Онуфрик, І. Іваськевич і Ю. Босий; по 25 цнт.: А. Маслій, К. Баран, Я. Пригода, Д. Климців, В. Кучмій, І. Гранковський, Н. Макара, Н. Головка, І. Головка, П. Ковтун, Г. Федьків, С. Балюк, Д. Шурґот, І. Шурґот, Т. Шурґот, Н. Мурашко, К. Іжак, А. Духнич, А. Гусар, Р. Кісіль, Л. Качур, В. Качур, М. М. Кісіль, М. Кісіль, К. Крупка, М. Вілик, М. Паньків, А. Блага, С. Дармоць, Н. Луцишин, І. Луцишин, М. Луцишин, В. Луцишин, І. Притула, Д. Гой, В. Федьків, І. Швец Д., Н. Швець, К. Куца, І. Байдак, Т. Муха, А. Білик, Г. Буяновський, М. Віхар, В. Юган, Н. Залецкий, П. Климців, М. Онуфрик і В. Черкас. 15 осіб незнаних по 10 цнт.

Всім жертводавцям велике „Спаси Біг".

За комітет: Василь Пакула, 297 Remington str., Rochester, N. Y.

В числі 16-ім оголошено $62.60.
— Разом $75.10.

КАЛЄНДАР.

ЧЕРВЕНЬ.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
29	Четвер	Тихона епископа
30	Пятн.	Мануїла
1	Субота	Липень. Леонтія
2	Неділя	3. Юди апостола
3	Понед.	Методія
4	Вівтор.	Юліяна епископа
5	Середа	Евзевія, Юлії

НОВИНКИ.

¶ Недуга сьв. Отця. З Риму доносять, що сьв. Отець мав ранком дня 19-го с. м. Службу Божу і зараз по відправі зімлів. Перенесено його сейчас до приватних апартаментів у Ватикані і наказано цілому окруженю, не згадувати нігде і нікому про причину сеї недуги. Лікарі побоюють ся, що їх достойний пацієнт може попрацати ся з житєм кождої хвилі, бо терпить часто на серцеву хоробу. Небезпека мусить бути поважна, коли папа позволив відвідати ся своїм сестрам, на що у своїх попередних недугах не хотів ніколи зізволити. Побіч хиби серця має сьв. Отець ще дві инші недуги, а саме звапненє жил і подагру.

Поміж присутними в Римі кардиналами була вже бесіда про наслідника теперішного голови вселенської церкви, Пія X. Найбільше шанс має бувший секретар попередного папи, Льва XIII. і його любитель, кардинал Рамполя. Він був би вже і тепер папою, якби не veto австрійської держави, що запротестувала проти його вибору по смерти Льва XIII. Велике поважанє для Рамполї має і сам теперішний папа і називає його завсігди „мій наслідник". Сьвятий Отець висказував вже нераз бажанє, щоби його наслідник прибрав собі імя Лев XIV.

Кард. Рамполя уроджений в р. 1843 і походить з родини сицілійських патриціїв. Його повне імя: Mariano Rampolla del Tindaro. Се чоловік високо образований, першорядний дипльомат і великий знавець модерних наук. Коли йому прийдеть ся засісти коли на апостольськім престолї, він буде певно вибраний папою одноголосно, без ніякого вета.

¶ Срібне весілє президента Тафта. Дня 19-го с. м. відбула ся в Білім Домі величава і дуже сердечна гостина, яку справляв президент Тафт з нагоди 25-лїтного пожитя зі своєю подругою. На подвірю Білого Дому зібрало ся 5.000 гостий, а поза мурами президентової палати гуділа і шуміла 15-тисячна товпа. Ціла велика площа засіяна яркими електричними лямпами, а посеред розрадованої публики стоїть голова Злучених Держав і усьміхаючись своїм добродушним усьміхом, кланяєть ся на всї боки, держачи за руку свою милу і вельми симпатичну подругу. Нарід бачив перед собою свого любимця, який відкинув від себе на сей вечір функцію президента, а взяв ролю щасливого мужа і дбалого господаря дому. Сердечним привітам і щирим приналїдним промовам не було кінця. Зворушений президент не міг навіть говорити, а тільки попросив присутних кореспондентів, щоб подали до часописий отсю щиру подяку: „Mrs. Taft and I are deeply touched and grateful for all the many expressions of good will that have come to us". (Пані Тафт і я есьмо глубоко зворушені і вдячні за всї ті многі заяви зичливости, які до нас наспіли). А ті ґратуляції приходили не тільки з цілої Америки, але і з канцелярій европейських і азійських володарів; прим. з Японії наспіло аж чотири депеші. Забава з нагоди сего ювилею була дуже блискуча і дуже ріжнородна, але описувати її тут не будемо, бо наші читачі не мали би з того опису великої користи моральної... За те скажемо дещо за самого ювилята, який тепер стає щораз більше популярний.

Коли глянете случайно на портрет чи фотоґрафію Тафта, то перше, що вам кинеть ся в очи: ясне і добродушне обличе президента. Кажуть, що з очий людини і з рис її лиця можна пізнати характер сеї людини. В тім случаю воно є так дійсно, бо у теперішного президента Злучених Держав справді золоте серце. Поза своїми державними ділами, в кружку своїх знакомих і приятелів він щирий і веселий, наче мала дитина, але при виконуваню своєї власти — він неумолимий! Загальне добро усьої його вітчини у него завсігди на першім місци, і коли розходить ся о якунебудь народну користь, він не має для нїкого пощади і уміє ставити чоло всїм супротивностям. Доказом сього його зелїзна витревалість в боротьбі із усякими тростами і з ріжнородними надужитями деяких богатих і впливових Американців. Вороги — наколи він їх має — боять ся його — а загал народу — любить і поважає. Хоч Тафт є з партії републиканської, то однак тішить ся великою симпатією і довірєм з боку своїх противників, демократів. Тафт є людиною вельми щирою, добродушною, смирною і приступною. Їздить часто по більших містах, виголошує ріжні принагідні бесіди, а всюди виступає як звичайний горожанин і всюди має тільки добро цілого народа на оцї. Ніякого „кадила" не любить і своїм найвисшим становищем в державі ніколи не гордить ся.

Розкажемо ще тут одну веселу подію, що відносить ся до нашого теперішного президента. Слїдуючого дня по виборі Тафта на президента Злуч. Держав, післала йому наша редакция відповідну привітну телеґраму. Ся телеґрама була, очевидно, виладжена в анґлійській мові, але на кінци були поміщені отсї два руські слова: mnohaja lita! В місяць по висилцї сьої ґратуляційної депеші наспіла до редакції „Свободи" з канцеларії нововибраного президента сердечна подяка за привітну телеґраму. Ся відповідь була заадресована дословно так: Mr. Mnohaja Lita 184 Hudson Str. New York, N. Y. Секретар Тафта, що відписував на привіт „Свободи", взяв наше „многая лїта" за імя автора сього привіту... Смішна се подія, але вона сьвідчить, що Тафт, відповідаючи через свойого секретаря на всї ґратуляційні депеші і письма, не зіґнорував нікого, навіть пана „Многая Лїта!"

¶ Смерть неприятельки сальонів. В місцевости Leavenworth, Kans., померла 9-го с. м. п. Carrie Nation, знана в цілій Америці як непримирена неприятелька сальонів і алькоголічних напитків. Померша числила 66 літ житя. Від часу, як її чоловік помер на „делїріюм", вона стала непримиреним ворогом усїх напитків. Їздила від міста до міста, та словом і дїлом переконувала людей, та відводила їх від уживаня напитків. При сїм не поздержувала ся і перед насильством: в однім шинку кинула через „бару" сокирою в величезне зеркало, розбиваючи його на кусні. Раз, в антіалькоголічній кампанії в Шікаго замандрувала до одного шинку, де по півночи сиділи мужчини з жінками. Виголосила до них огнисту бесіду, щоби зірвали з неморальним житєм і пятиюкою, як нараз якийсь молодець з-за її плечей крикнув: „Hello Grandma!" І дійсно, вона оглянувши ся, пізнала свого внука і впала на землю зомлїла. І від того часу уже ніколи не нападала з давною енерґією на сальони. Померша лишила 150 тисяч долярів майна, яке зібрала з протиалькоголїчних відчитів по цілій Америці.

¶ Лискавка причиною калїцтва. Підчас ондїшної вечірної тучі скоїла ся на острові Coney Island ось така чудна і одинока в своїм роді подія. Один хлопчина стояв перед стїнним зеркалом і перевязував собі краватку. В тім перелетїла через небо надзвичайно велика лискавка, а її сильне сьвітло відбило ся крізь вікно в тім зеркалї, у яке глядів згаданий хлопчина. Наче громом ражений повалив ся хлопець до долу і тяжко застогнав. Позбігали ся люди і почали його ратувати. Між присутною публикою найшов ся і один лїкар. Сей оглянув хлопця і спостеріг, що сьвітло лискавки, яке відбило ся у зеркалї, поразило зір хлопця до тої степени, що він остане на віки слїпцем. Нещасного забрали до шпиталю і дали знати його родичам про сю траґічну подію.

¶ Російська мова в церковнім богослуженю. Синод задумує замінити на богослуженях церковно-славянську мову російською. З причини сеї заміни в „П. Газ." поміщена розмова з професором богословія, автором твору „Религіозноцерковные вопросы", прот. П. Д. Городцевим. „Релїґія не є нічим мертвим — сказав професор, — релїґія се жива, вічно дїлаюча сила й тому конечним є в інтересі розвою й скріпленя релїґійности, зробити богослуженє загально зрозумілим і відправляти його по можности в артистично-лїтературній російській мові". Як бачимо, становище зовсім противне тому, яке заняли сьвященики москвофіли в Галичині супроти введеня у нас народної мови тільки в молитвах, а не як в Росії, в цілім богослуженю.

¶ Продажа жінок є ще нинї на дневнім порядку в Росії. В грудни 1903 р. донесли російські часописи з Іркутска, що з села Петровки одержав шеф поліції таке письмо: „Маю честь просити Ваше Високоблагородіє, щоби оповістили в часописях, що в Петровці є на продаж моя двайцятилїтна жінка і двоє поросят — всї разом за двайцять пять рублів. Жінка є дуже гарна, добра господиня, але злісна і готова до сварки. Поросята добре відживлені і товсті. На бажанє я готов вислати жінку і поросята за посліплатою. Коли шеф поліції дістав таке письмо, поїхав сейчас до Петровки, бо був пересьвідчений, що селянин, який писав лист, збожеволїв. Однак його підозріваня були неоправдані. Селянин був розумним і нормальним чоловіком. Він заявив, що мусить продати жінку, бо вона йому житє затроює. Шеф поліції прикликав тоді жінку і запитав її, що вона про плян мужа думає? Вона, річ природна, не була ним дуже збудована, але не найшла в нім нічого незвичайного. Часто причиною продажі жінок та дочок буває голод. В роцї 1906 вислано дня 27. листопада отсю страшну телеґраму в сьвіт з Казаня: „З причини голоду продають батьки своїх дочок в вікї від 12—17 лїт за 10—150 рублів від штуки".

¶ Летарґічний сон. „Русское Слово" в Москві звіщає, що до катеринославського шпиталя відставлено з арештів одного селянина, який попав в лєтарґічний сон і остає в нїм від 6. марця. Лїкарі здогадують ся, що летарґ викликало сильне нервове потрясенє. Сей селянин є обвалований о участь в грабіжнім нападі на зелїзничний поїзд.

¶ Злодій як мілїонер. До Льондону приїхав на коронаційні торжества американський „мілїонер" і заїхав зі своєю службою до одного готелю. За кілька днів посилає сей „мілїонер" свого слугу до богатого ювілєра по всякі дорогоцінности для своєї жінки. Слуга набирає всяких річий на більше як 20 тисяч долярів. Та ювілєр хоче пересьвідчити ся, чи справді є такий мілїонер, і питає ся телефонічно властителя готелю, чи мешкає там такий мілїонер. А коли одержує відповідь, що справді є, посилає свого слугу, щоби віднїс сї дорогоцінности і зажадав належитости. Слуга ювілєра приходить до мілїонера і все йому віддає. Мілїонер каже слузї заждати, а сам виходить до других кімнат, щоби все показати жінці. Та цїкавий слуга ювілєра заглядає за ним, але в сїй хвилї дістає по голові сильний удар і падає безпритомний на землю. Коли прийшов до сьвідомости, „мілїонера" в готелю вже не було.

¶ Злодійська зухвалість. Сими днями зайшов до одного великого склепу в Льондонї якийсь порядно убраний мужчина і поклонившись чемно, сказав: Пан Бравн зі склепу на розї просить, щоби ви були ласкаві позичити йому на хвильку великої драбини склепової. — Чомуж би не позичити сусідови? — Мужчина той очевидно склеповий послугач, забрав драбину і пішов з нею таки справді до склепу п. Бравна. Коли до вечера драбини не приносили, властитель її пішов сам до п. Бравна і спитав, чому драбини не віддав. — Ну просто длятого — відповів Бравн — що я у вас не позичав; але коли вам конче потреба, то я можу вам мою позичити, котру нині купив. Показало ся тепер, що злодій вкрав драбину в однім склепі а зараз в другім її продав. Подібного збитка зробив инший злодій одному з льондонських книгарів, котрий торгує дорогими, старинними книжками. Якийсь дуже елєгантно одягнений панок входить до книгарні і предкладає книгареви на продаж дуже стару і дорогоцінну книжку. Книгар, що мав вже таку одну, втішив ся, що може купити ще другу велику рідкість і не торгуючись довго, заплатив продавцеви жадану суму. Вечером, коли замикав склеп, побачив, що книжка, котру він купив, була таки його власна, виставлена у вікнї виставовім, котру зухвалий злодій вкрав і йому продав.

Пер Сівле.

СТРАЙК.

(Дальше).

Наконець уже все в хаті прибрано і приладжено. І тепер почав ся рух та гамір в кухни: мати стала лагодити вечерю. Хлопців однак передше з кухні нагнала. Олявес гримав черевиками об двері і кричав, що як батько мусів здоймити прут із стіни. І тоді Олявес поліз під стіл і тут старав ся якось забути скуку; однак не видержав довго; за хвилину опять вибринув і оба хлопці станули на сторожи напротив кухонних дверей. Що се може бути, що то ненька так загадочно варить у горшку? І кождий раз, як лиш двері відчинили ся, вдарили у їх ніс пахощі, що — — ні, се мусять бути дійсно невидані ласощі.

Наконець вийшла ненька з кухні, застелила стіл скатертю, порозкладала ложки і налила молока з бляшаного ведра у миски. І тепер, — так, тепер надійшла велика миска з принадною, білою стравою, на середині якої пишало ся навіть велике, жовте око з масла.

„Алеж мамо, мамо! — подумайте лиш люде — сеж риж!“ закликав Крістофер. „То вистало грошей навіть аж на се?“

„Знаєш, за сю страву мусимо подякувати Іванови.“

„Я, бачите, думав собі, що днесь належалоб з'їсти що небудь ліпшого, бож се прецінь вечір перед Зеленими Сьвятами!“ зауважив Іван Теодор.

„Прошу, сідайте усі!“

Гей, які радощі запанували при столі! Хлопці не втерпіли, хотіли сейчас починати.

„Ні, діти — передше молитва!“ — сказав дідуньо. „Ти хиба, Оле, всего ще не забув?“

І Оле, а разом із ним усі при столі, зложили руки, а навіть і Олявес сів тихо і спокійно на колінах матери.

Ісусе Христе — хвала Тобі
за хліб наш, сьвятий насущний.

І почато вечеряти; а як їда смакувала! „Мені видить ся, що тут навіть є і цукор“ — запримітив старий.

„Та ось крикітонька, всего лиш тілько, що на кінчик ножа; се є далеко смачнійше, як дасть ся одробину цукру“, відказала молода мати. „Я страх мала охоту додати ще і цинамону, але вже не стало грошей“.

Нараз підвів ся з крісла Іван Теодор, пішов до бічної кімнати і за хвилину вернув ся, несучи в руках фляшину і старий, вищерблений килішок. „Я думав, тату, — килішочок горівки до обіду смакував вам завсігди — а і нам він знадобить ся“. Так, се дійсно сьвятковано сьвято в „Ріпі“! Навіть мимо погрози Талеберґа, який заявив, що усіх викине з буди, як в неділю по Зелених Сьвятах не дістане своїх грошей. Та яке було здивоване усіх, в се навечеріє Зелелених Сьвят, коли Оскар Андресен, який про усе знав, покликав Івана Теодора до своєї контори і тут заявив йому, що поговорить уже з Талеберґом, та приневолить його ще часок почекати. А всі могли на слові принципала полягати, і тому були найкрасших надій, що якось то буде; — „бо коли я з ним поговорю, я сам, тоді — —.“ Сего ніхто не надіяв ся по Оскарі Андресен, — але коли він сам почав говорити і пообіцяв, що справу поладнає, то певно і зробить, бо Оскар Андресен був знаний із того, що завсігди додержав даної обітниці.

„Ах, як мене знова рве і ломить у лівій руці“ — закликав старий Оле Авґустінусен. — „Так, так — Господи Боже! — Так, лишень хиба може Він знає, які ти маєш сьвята, моя бідачко, та де ти лежиш! Але я про тебе не забуду, так, як і ти про мене не хочеш забути“.

„Алеж тату — не думайте про се! — От напиймо ся ще рав — а потім, по їдї закуримо люльочку.

Жінки зібрали зі стола посуду; кождий був вдоволений і ситий, а три мужчини сіли собі в гуртку та закурили люльки; хлопці бігали, галасуючи, а Єнсіне дзвонила у кухні начинєм, миючи його. Лишень Стіна сиділа бліда, мовчазна, у кутику під печею. І караз старий підвів ся, приступив до неї і погладив її по голові. „Так, так, бідна Стіно! — але і для тебе прийдуть веселі дні, і тобі буде ще добре, побачиш. — Певно, певно, „Господи Боже“! — богато, дуже богато мусить чоловік перетерпіти тут на земли“...

VI.

„А нехай се всі чортяки вхоплять — —!“ Оскар Андресен люто кинув до землі телєґрамою, яку йому подав писар, коли третого дня по Зелених Сьвятах вийшов у свою контору. Ще лиш того недоставало! А він був такий певний, ждав так терпеливо з тижня на тиждень, в надії, що ціна за дерево підскочить в гору. І ось надходить телєґрама з Анґлії та звіщає, що противно, що ціни ще більше спали в долину. А він усі свої склади має у щерть забиті деревом! Ні, він таки за богато ризикував — так, ніде правди діти! — Але, колиб промисловець не відважив ся на ризико, то — — — Гм! — так, так, хто сказав А, мусить мати відвагу сказати дальше і Б. Він і так послідними часами, коли мусів поважно ограничити свій буджет, продумав незвичайні гадки. Але — — тепер вже нічо не поможе! — Дати себе так без протесту повести до різні — ні, се не для нього! Треба лиш вміти так уладнати ся, щоб — —

„Кнудсен!“

Писар — молодець ніжно збудований, з ясним, як лен волосєм і в окулярах на маленьких, живо бігаючих очах, станув у дверях.

„Се днесь припадає речінець сплачення векселя Воркенда?

„Так, днесь.“

„Добре — слухайте, Кнудсен — що — я хотів властиво сказати? — — ага, чи наші асекурації усі в порядку?“

„Цілковито; норвеґську я відновив в суботу перед Зеленими Сьвятами — прошу тут поквітоване. Поквітоване від анґлїйської асекурації, яку ви взяли перед чотирнайцятя днями, ви самі сховали. — Під тим зглядом, то може у нас горіти, коли лиш угодно“.

„Горіти? — — Що, до чорта? Чи не думаєте може, що я — —?“

„Нехай мене Господь боронить! — я лиш так сказав, от на випадок якогось нещастя — прецінь ніхто не може ручити — но, та і тому прецінь люде асекурують своє майно“.

„Природно, що тільки тому асекурують! зовсім певно, що так! певно! певно! Се є обовязком кождого промисловця. Отже, підіть до фабрики і покличте тут Івана Теодора; хочу поговорити із ним в справі нової міри. А потім можете сейчас піти до банку і поладнати справу з векслем; ось тут маєте гроші“.

Писар відійшов, а Оскар Андресен неспокійно став ходити по обох кімнатах своєї контори. — „Горіти? Він чейже не — — — ? хиба сам родовитий чортяка сидить у нової того Кнудсена, що всюди нюхає... Е, дурниці, пустяки! — — “

Хтось легко запукав до дверей. „Прошу!“ — Війшов Іван Теодор.

„Добрий день, Іване Теодор! Бачиш, я вчера стрітив Бертеля Талеберґа і він сказав, що коли я сего бажаю, то він охотно пожде ще якийсь час. — — — Але я мабуть ще одну справу, про яку хотівбим з тобою поговорити. Бачиш, я пізнав тебе як незвичайно спритного молодця, та, що важнійше, на якого можна зовсім певно полягати — і тому — — — Але ліпше ходи у мій приватний кабінет, там безпечнійше мож побалакати“.

Пішли, та зачинили за собою двері.

„Сідай — тут, на софу“.

„Алеж ні — — !“

„Сідай, кажу! — Сідай лишень!“

Сам Оскар Андресен сів у вигідний фотель. „Отже, як бачиш — се є трохи важко ясно тобі витолкувати, але ти є прецінь второпний молодець. Скажи мені — ти знаєш добре визнати ся в долині, в фабриці, де то стоять машини?“

„Та- - ак“.

„Знаєш, де стоять бочки з оливою?“

„Певно, що знаю“.

„Добре; уважай-же: колиб так тепер — скажім, в ночи перед слідуючою неділею, як потреває дальше посуха, отже колиб так хтось війшов малими, задними дверцятами до складу з бочками оливи, та розкинув пригорщу трісок, полив їх трохи нафтою, крихітку відкрутив завертку від бочки з оливою, але не дуже, а потім засьвітив сірник, кинув його на тріски, а сам мерщій втік — — “

„Ради Христа — та, та тоді заняла б ся ціла фабрика!“

„Природно — тоді заняла-б ся фабрика — се зовсім слушно!“

„Але — — — я — я не розумію!“

Е, пустяки, зрозумієш! Таж ти не такий дурний!“

Іван Теодор поблід як полотно. „Ні — ні — — я не розумію!“

„Чорти-б“! — — чи то так тяжко зрозуміти? Отже, нехай тобі усе докладно розтовкмачу. Справи стоять так, що я не бувби зовсім проти того, колиб фабрика згоріла — зовсім не був бим проти того, розумієш? І я так міркував, що ти як раз така людина, котра пішла б задними дверцятами — а тут ось маєш ключ від тих дверцят, а тут сірники! — А тепер мене вже розумієш? — А що сего не вимагаю від тебе даром, то можеш бути певний!“

Уся кров ударила Іванови Теодорови до лиця. Аж тепер він порозумів усе. „Ні — ні — я не сьмію — я не можу!“, простогнав.

„Добре!“ — Голос Оскара Андресена в мить перейшов із ніжної мягкости у рішучий, холодний спокій — „як хочеш. Але тоді скоро надійде час, коли будете мусіли забирати ся із вашої хати. А про говорене тут нікому ні слова, розумно?“, додав остро, — ні одній живій душі не вибубнити про се, що я тут перед хвилиною говорив; та й се не принеслоб тобі нїякого хісна, але скорше ще хиба нещастє!“ І опять змінив ся його голос, знова став лагідно переконуючий. „Взагалі я не годен поняти, які ти можеш мати скрупули в тім випадку. Тут не істнує найменша небезпека, яка моглаб потягнути за собою людське житє. А люде, там за морем, в Америці, у яких я маю найбільшу асекурацію, суть так богаті, що самі гаразд не знають, де подїти свої гроші. А дуже легко може прийти до сего, що я буду мусів здержати усю фабрику — злі часи, знаєш. — Згорить фабрика, а тоді зовсім що иньшого. І тому найрозумнїйше булоб, якби уся історія збула ся за одним разом; тоді, знаєш, я увільнив би увесь свій капітал — природно, приступив сейчас до будови нового тартаку, і ми моглиб почати працю зі здвоєними силами, новісїнькими машинами, і все йшлоб наче по маслі. А „Ріпа“ була-б для вас запевнена, колиб тільки раз уся історія минула ся. А кромі сего дістанеш три, но, скажім: чотири сотки корон, готівкою, до своєї власної кишені, зараз навіть днесь, як того хочеш, бо я тобі вірю, бачиш, я тобі вірю на слово! — А потім, як схочеш, будеш міг завсігди ще махнути до Америки, або зробити, що тобі лиш угодно; бо бачиш, коли тільки маєш гроші, тоді — — а зрештою се не першина, що подібне діє ся — се можеш мені вірити! — Так отже: надумай ся до четверга; але тоді я вже хочу мати рішучу відповідь. А язик за зубами, розумієш?“

Іван Теодор заточував ся, наче пяний, коли вийшов з контори і війшов на долину, до тартаку.

„Але „Господи Боже“! — що з тобою є, Іване?“ — запитав старий Оле Авґустінусен другої днини. „Істи, не їш зовсім нічого, спати — не спиш, а як лиш примкнеш очи, то починаєш йойкати, стогнати та перекидувати ся, наче на муках“.

„Я якось чую ся не свій, чую наче якийсь огень у нутрі — — — чи я сказав слово: „огень“? — здрігнув ся нараз переполоханий до краю.

„Так, се чує ся дійсно, наче огень у тобі; се то, що ми називаємо горячкою. — Гадаю, ще буде найліпше, як підеш до аптики і принесеш собі дещо“.

„Ні, ні, килішок порядної горівки найліпше мені поможе, думаю“. І Іван Теодор слідуючих днів проковтував горівку, і то не лише по одному килішкови...

(Дальше буде).

СЬМІШНЕ.

Між товаришами.

А.: — Чи не знаєш припадково, що стало ся з нашим давним знакомим, Іваном?

Б.: — Як!? І ти про се не чував? Колисьто підчас будови нової камениці впала йому на груди ґранітова брила о вазї 20 тон і роздавила його на смерть.

А.: — Невже-ж?.. Але правда, о скільки тямлю, він уже з малку мав слабі груди.

Даремний труд

Жінка: Сего літа мушу безусловно поїхати над море. Глянь лишень на мене! Я зжовкла наче віск.

Муж: Та ти все, о скільки пригадую собі, говорила, що тобі жовта краска підходить найбільше до лиця.

Жінка: Та і мій пульс рухає ся застрашаючо поволи.

Муж: Се нічо не вадить. Він зовсім не має причини спішити ся!...

Вояк

— Треба вам знати, що на полю борби я находив ся завсїгди там, де було найбільше куль.

— Отже де, в котрім місці?

— При возах з амуніцією.

Hon...

Dear Sir: — Thousands of citizens are asking for the adoption of House Resolution No. 166, introduced by Rep. Sulzer, authorizing the Committee on Immigration to investigate the office of Immigration Commissioner at the port of New York and other places. I urge you to interest yourself in behalf of said Resolution.

Respectfully

E111

Name..

Address..

City and State..

КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА ДІСТАТИ В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники органїзують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні віровaня	20
Русько англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унїя в Америці	20
Які то є люди на земли, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

ДРУКИ

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник за померших	10
Папері листові з вінєтами, оден	2

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛЇҐІЙНІ.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковник, малий, лат. буквами	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Зборник	80
Зборничок	55
Збірничок найкрасших пісень церков.	10
Ангелский хор, збірник народно-церковних пісень під ноти, часть I.	25
Ангелский хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими буквами	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий money-order. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнїйше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не принимає посилок за послїплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ"

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку интересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за каждий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: жінитьби браутє і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для браутє і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адресу 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори в цілости. В противнім разі оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед днем виходу того числа часописи, в якім оно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всіх старань, щоб ошуство потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або переробити яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно й дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквитовань.